

vergadering **C60**  
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

### **Commissievergadering**

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese  
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en  
Toerisme

van 9 november 2021

*(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)*



**Vlaams  
Parlement**

## INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de brief van twaalf EU-lidstaten aan de Europese Commissie om de Schengengrenscore aan te passen – 337 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het oplopende conflict tussen China en Taiwan – 341 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente beslissing in Frankrijk om het gebruik van plastic verpakkingen voor fruit en groenten te verbieden vanaf 2022 – 361 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het opkopen van Vlaams hout door China – 387 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het aanhoudende conflict in de Ethiopische regio Tigray – 405 (2021-2022)	17
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over lgbtqi+-rechten in Ghana – 406 (2021-2022)	22
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gevolgen van de Brexit en het Europese compromisvoorstel over het Noord-Ierse protocol – 435 (2021-2022)	25
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de mogelijke bouw van een gigabatterijfabriek van Volvo in Gent – 444 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gesprekken met Volvo over een mogelijke uitbreiding van de Volvosite in Gent met een batterijfabriek – 483 (2021-2022)	28

---

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het vertrek van Amnesty International uit Hongkong – 508 (2021-2022)	32
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de dreiging van de Turkse president om tien westerse ambassadeurs uit Turkije te zetten – 521 (2021-2022)	34



**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de brief van twaalf EU-lidstaten aan de Europese Commissie om de Schengengrenscodex aan te passen – 337 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, op 7 oktober verzonden twaalf EU-lidstaten – en ik heb ze in de vraag die ik heb ingediend allemaal opgesomd – een brief naar de vicepresident van de Europese Commissie Margarítis Schinás en Europees commissaris voor Binnenlandse Zaken Ylva Johansson. Ze stellen in de brief dat de buitengrenzen van de Europese Unie maximaal beveiligd moeten kunnen worden. Recente ontwikkelingen aan de buitengrenzen, zoals bijvoorbeeld de inzet van migranten als drukkingsmiddelen door Wit-Rusland en Turkije, hebben namelijk aangetoond dat het bestaande kader niet volstaat om het hoofd te bieden aan de huidige uitdagingen.

Concreet pleiten de twaalf landen ervoor om de Schengengrenscodex aan te passen zodat het duidelijk is welke acties de lidstaten kunnen ondernemen om illegale immigratie, al dan niet aangestuurd door vreemde mogendheden, het hoofd te kunnen bieden. Ze klagen ook aan dat de Schengengrenscodex niet voorziet in fysieke barrières als maatregel om de EU-buitengrenzen te beschermen. Nochtans zijn – ook volgens de ondertekenende lidstaten – fysieke barrières een effectieve maatregel gebleken die de belangen dient van de hele Europese Unie en niet enkel van de staten aan de buitengrens. Dergelijke barrières zouden zich ook prioritair moeten kunnen beroepen op fondsen uit de EU-begroting.

Polen en Litouwen ageerden alvast in de geest van deze boodschap en beslisten om een grenshek te bouwen aan de grens met Wit-Rusland. Op die manier proberen zij de gehele EU te beschermen tegen de provocaties van Wit-Rusland.

Vandaar mijn vragen, minister-president – en de situatie is actueler dan ooit. Hoe evalueert u het pleidooi van de twaalf lidstaten? Bent u bereid om de Federale Regering voor te stellen om de brief mee te ondersteunen? Kunt u de brief en het pleidooi eventueel op een bepaalde manier zelf officieel steunen? Op welke manier kan de Vlaamse Regering een rol spelen in een hervorming van de Schengengrenscodex?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mijnheer Deckmyn, de problemen die de twaalf lidstaten onder de aandacht brengen, zijn natuurlijk niet nieuw. Ze moeten worden gezien in het bredere raamwerk van de hervorming van het Schengenkader. Ik heb hierover al toelichting gegeven in het kader van uw vraag om uitleg in juni van dit jaar. Het Schengenacquis is geen formele Vlaamse bevoegdheid, maar het lijkt me niettemin vanzelfsprekend dat de Schengenzone slechts goed kan functioneren als de controle aan de buitengrenzen doeltreffend is. Dat de Europese Unie hiervoor ondersteuning biedt en dat de landen met buitengrenzen die onder druk staan hiervoor adequate ondersteuning vragen, lijkt me niet meer dan normaal. Dat is trouwens ook altijd de positie geweest die ik als minister van Binnenlandse Zaken op de Europese vergadering van ministers van Binnenlandse Zaken heb ingenomen. Ik ben absoluut voorstander van open grenzen binnen de Schengenzone, want die hebben heel veel voordelen, maar de conditie daarvoor is natuurlijk dat de buitengrenzen zwaar worden bewaakt en gecontroleerd. De twee hangen onlosmakelijk samen.

De vermelde brief van de twaalf lidstaten werd verstuurd in aanloop naar de Europese Raad van 21 en 22 oktober. In de conclusies van de Europese Raad komt migratie uitgebreid aan bod. Er wordt schijnbaar een opening gemaakt naar financiële ondersteuning voor fysieke infrastructuur, maar uit de persberichten na de Europese Raad bleek dat er geen sprake is van een EU-financiering voor de bouw van een grensmuur.

De discussie is daarmee zeker niet gesloten. Heel wat lidstaten willen verder werken rond de financiering van grensmuren, bijvoorbeeld via de ontwikkeling van een wettelijk kader.

Vlaanderen is niet bevoegd voor grensbeheer, maar we dragen natuurlijk ook wel mee de gevolgen van de zwakheden die de afgelopen jaren naar boven zijn gekomen in het Europese grenzen- en migratiebeleid. In die zin steunen we een versterking van de gemeenschappelijke Europese aanpak op dit vlak met een goede balans tussen verantwoordelijkheid en solidariteit. Voldoende steun moet daarbij gaan naar lidstaten die met grote uitdagingen worden geconfronteerd aan de buitengrenzen van de EU. Dat is ook de positie die Vlaanderen inneemt in alle intrafederale besprekingen, en de federale overheid is daar heel goed van op de hoogte.

Zoals ik zei, is grensbeheer geen Vlaamse bevoegdheid. Tot wanneer dat wel zo is, zal het de Federale Regering zijn die op Europees niveau de gesprekken over een eventuele herziening moet voeren. Zoals ik daarjuist zei: ook in Vlaanderen hebben we natuurlijk een duidelijk belang bij een correct grensbeheer, al was het maar omdat gecontroleerde buitengrenzen een noodzakelijke voorwaarde zijn om binnen de Schengenzone controles achterwege te kunnen laten. Voor een open economie als de Vlaamse is dit van groot belang. Om die positie te verdedigen, zullen we dit standpunt intrafederaal ook sterk maken.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Dank u wel voor uw antwoord, minister-president. De problemen zijn uiteraard niet nieuw, maar ze zijn natuurlijk actueler dan ooit. Uw antwoord ligt voor een stuk in het verlengde van het vorige antwoord eerder dit jaar. Het lijkt me ook logisch dat dat zo is.

Maar ja, de situatie aan de Poolse grens escaleert nu zienderogen. We hebben het gisteren nog in het nieuws gezien en je kunt er niet onderuit dat er zich daar echt een probleem voordoet. Vanuit Wit-Rusland worden er gewoon mensen naar de Europese Unie toegeleid als een soort van wraakactie vanwege de EU-sancties tegen Wit-Rusland. Die situatie doet denken aan enkele jaren geleden, waarin we gewoon colonnes vol met asielzoekers door de straten zagen passeren. Deze situatie verergert nu ook. Mijn indruk is dat men vanuit het Vivaldiproject op federaal niveau allesbehalve happig is om solidair te zijn met Polen, toch op het vlak van het mee financieren van een muur of door versterking te sturen op, wat mij betreft, het vlak van het leger of door militaire hulp te verlenen.

Ik vind dat dat elementen zijn – het ondersteunen en financieren van die muur, militaire ondersteuning – die uiteraard geen bevoegdheid zijn van ons, behalve misschien de financiële ondersteuning, maar waar we toch wel vanuit de Vlaamse Regering interfederaal de druk moeten zetten om op dat vlak verdere stappen te zetten. Ik heb de indruk dat u toch wel de neiging hebt om een heel eind mee te gaan met mijn redenering, maar het is een federale aangelegenheid en u moet proberen om ervoor te zorgen dat het standpunt toch evolueert naar een gezond standpunt.

Wat ons betreft, moet de Europese Unie die grensmuren tegen illegale immigratie mee betalen. Ik ben blij dat u ook vindt dat deze discussie niet gesloten is, maar

als die niet gesloten is, moeten we ervoor zorgen dat we die discussie uiteindelijk in de goede richting krijgen. Ik reken daarvoor op u als minister-president om binnen de intrafederale discussie hieromtrent verdere stappen te bewerkstelligen.

**De voorzitter:** De heer Vanlouwe heeft het woord.

**Karl Vanlouwe (N-VA):** Dank u, minister-president, voor uw toelichting.

Destijds, toen de vraag al eens is gesteld door de heer Deckmyn, heb ik er inderdaad ook wel voor gepleit dat Vlaanderen een open economie is. We hebben belangrijke havens en wij pleiten wel degelijk voor het vrij verkeer van goederen. Havens vormen ook een toegangspoort tot ons land en zorgen voor welvaart en werkgelegenheid in ons land, maar we kunnen natuurlijk niet de ogen sluiten voor wat er op dit ogenblik aan het gebeuren is in Wit-Rusland en voor welke verschrikkelijke spelletjes er gespeeld worden met mensenlevens, met mensen die worden overgebracht door Wit-Rusland en Turkije naar de Europese buitengrenzen. We mogen daar absoluut onze ogen niet voor sluiten.

Ik kan alleen maar vaststellen dat er buitengrenzen en grensmuren zijn aan Europa. Ik verwijs niet alleen naar Hongarije, dat geregeld bekritiseerd wordt, maar ik verwijs ook graag naar de Spaanse enclaves, waar we toch ook dramatische toestanden zien van mensen die via mensensmokkelaars proberen om Europa binnen te raken. Tegelijkertijd – en dat is niet zo ver van bij ons – bestaan er ook buitengrenzen en grote hekkens in Calais. Die zijn gefinancierd door de Europese Unie en destijds ook mee door het Verenigd Koninkrijk.

Er zijn dus meerdere landen die pleiten voor de financiële ondersteuning van fysieke infrastructuur. Ik denk dat dat ook nodig is. Ik heb dit weekend niemand minder dan Mark Elchardus als voormalig sp.a-ideoloog horen pleiten dat er misschien wel een muur moet worden gebouwd rond Fort Europa, waarbij er dan twee toegangspoorten zouden zijn: één voor legale migratie en een tweede voor asielzoekers. Nu is er blijkbaar een bijzonder grote poort voor de illegale migratie. Ik hoop, alhoewel we niet bevoegd zijn voor grensbeheer, maar daar wel de gevolgen van dragen, dat er ook vanuit Vlaanderen een duidelijk signaal kan komen met betrekking tot dat grensbeheer, omdat we dagelijks en onder meer hier in Brussel, maar ook in andere steden, de dramatische gevolgen zien van die ongecontroleerde illegale migratie. Dan hoop ik dat er toch ook een signaal vanuit Vlaanderen kan komen tegen die ongecontroleerde migratie, en dat er tegelijkertijd een pleidooi voor de financiering van de bouw van grensmuren kan worden gemaakt.

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Collega's, ik kan heel duidelijk zijn: als Vlaamse Regering verdedigen we heel de tijd het standpunt dat ik daarstraks ook heb verdedigd in het intrafederaal overleg. Dat is een heel duidelijk standpunt: een sterke controle aan de buitengrenzen van het Schengengebied is de voorwaarde om de binnengrenzen te kunnen openhouden. In die zin pleiten wij niet voor muren, maar voor een grondige versterking van Frontex, de politiemacht die dat onder controle moet houden. Over de duidelijkheid daarvan laten wij niets te wensen over.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Er is toch al een nuanceverschil tussen beide N-VA'ers dat ik hier kan waarnemen. Aan de ene kant ben ik natuurlijk blij dat collega Vanlouwe vindt dat er vanuit Vlaanderen een sterk signaal moet komen om illegale migratie tegen te gaan en zelfs die muren te financieren. Dan wordt deze forse uitspraak van iemand van de N-VA niet tegengesproken, maar toch een

beetje genuanceerd door de minister-president, die zegt dat hij bij de voorgaande stellingen blijft. Het is toch wel een groot nuanceverschil.

Ik hoop dat men vanuit de N-VA toch wel degelijk – en ik reken daarbij vooral op u, minister-president, die deze Vlaamse Regering leidt – dat sterke Vlaamse signaal zal geven. Ik zal dit zeker blijven opvolgen en ik hoop dat we na het eerstvolgende interfederaal overleg daar misschien al de concrete resultaten van kunnen zien.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het oplopende conflict tussen China en Taiwan – 341 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer Nachtergaele heeft het woord.

**Joris Nachtergaele (N-VA):** Minister-president, vanuit de Oost-Chinese zee bereiken ons opnieuw onrustwekkende berichten over de relatie tussen Peking en Taiwan. China ziet Taiwan nog steeds als een afvallige provincie, terwijl de Taiwanese bevolking zich de afgelopen jaren meer en meer als een onafhankelijke staat is gaan zien die een eigen toekomst durft en wil uitschrijven. Dat laatste leidt ertoe dat China de afgelopen maanden de militaire druk opvoert en openlijk met de spierballen rolt ten aanzien van Taiwan. Het aantal schendingen van het Taiwanese luchtruim door Chinese vliegtuigen is de laatste weken stilaan niet meer te tellen.

Naar aanleiding van de nationale feestdag van Taiwan op 10 oktober vreesde de Taiwanese president de scherpe woorden niet. Ze kondigde aan dat Taiwan zijn defensie zal blijven versterken om de soevereiniteit van het eiland te verdedigen.

Verschillende internationale waarnemers waarschuwen ondertussen voor een escalatie van het conflict. Vanuit verschillende hoeken wordt zelfs opgeworpen dat een Chinese invasie van het Taiwanese eiland op langere termijn onvermijdelijk wordt.

Het Vlaams Parlement keurde op mijn initiatief in november vorig jaar een resolutie goed om de internationale positie van Taiwan te versterken. We vroegen de Vlaamse Regering onder meer om enerzijds actie te ondernemen om een vreedevolle oplossing voor het conflict tussen China en Taiwan mee te faciliteren, onder meer via de Europese Commissie, en anderzijds werk te maken van de erkenning van de positie van Taiwan als volwaardige partner in internationale instellingen. U gaf in een antwoord op een eerdere vraag om uitleg aan dat de Vlaamse Regering dit najaar nog werk zal maken van een positiebepaling naar aanleiding van de resolutie van het Vlaams Parlement.

Hoe kijkt u naar de houding van de Europese Commissie ten aanzien van het oplopend conflict tussen China en Taiwan? Welke concrete acties kunnen er volgens u op Europees niveau nog worden genomen om een escalatie van het conflict te vermijden?

Zijn er op basis van de resolutie van het Vlaams Parlement rond Taiwan al concrete acties ondernomen vanuit de Vlaamse Regering? Is er al meer nieuws rond de positiebepaling van de Vlaamse Regering ten opzichte van de resolutie?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.



**Minister-president Jan Jambon:** De militaire spanningen tussen Taiwan en China hebben een rechtstreekse impact op de Europese veiligheid en welvaart. De Europese Unie stuurt aan op dialoog en wil unilaterale acties vermijden die de spanningen kunnen vergroten.

Ik kan me in dit EU-standpunt vinden en ben sowieso van mening dat het Europese niveau het meest gepaste is om uitspraken te doen over het conflict tussen China en Taiwan.

Grote voorzichtigheid en een coherente benadering hieromtrent zijn noodzakelijk, zeker wat betreft publieke initiatieven en uitspraken. We moeten een balans kunnen vinden tussen het uitdiepen van de relaties met Taiwan en het respecteren van het een-Chinabeleid. Ook de EU beseft dit ten volle en houdt hiermee rekening in de beleidsontwikkeling en positiebepaling.

Ik verwelkom de resolutie en ben voorstander van een dialoog tussen China en Taiwan om tot een vreedevolle oplossing te komen voor het conflict en om de stabiliteit in de regio te herstellen.

Binnenkort zal er een overkoepelend memorandum of understanding ondertekend worden tussen Vlaanderen en Taiwan. Dit memorandum groepeert alle reeds bestaande memoranda. Het versterkt de samenwerking op het vlak van onderwijs, volksgezondheid en welzijn, milieubeleid, innovatie en schone technologieën, zaken en investeringen, tewerkstelling en beroepsopleiding en wetenschap.

Taiwan wenst als waarnemer voor de jaarlijkse World Health Assembly in mei 2022 uitgenodigd te worden. Dit kan enkel op initiatief van de lidstaten en vereist een consensus. Sinds 2020 heeft België zich aangesloten bij een groep landen rond de Verenigde Staten en Japan, die er in Genève voor pleiten om Taiwan als waarnemer voor de World Health Assembly uit te nodigen. Ik verwelkom de gewijzigde positie van België in deze kwestie.

**De voorzitter:** De heer Nachtergaele heeft het woord.

**Joris Nachtergaele (N-VA):** Dank u wel, minister-president. Vanuit onze fractie hebben we altijd gepleit en blijven we ook pleiten voor een versterkt partnerschap met Taiwan, niet alleen vanuit het oogpunt van de mensenrechten, maar ook vanuit een strategisch en economisch standpunt. We zien nu ook dat die agressiviteit van Peking blijft aanhouden en lijkt te escaleren. Een Chinees militair ingrijpen in Taiwan moet ons dan ook zeer ongerust maken.

Ik ben het met u eens dat diplomatie met China de enige mogelijke uitweg is om het conflict niet te laten escaleren, maar het lijkt mij toch ook belangrijk om een aantal zeer duidelijke lijnen, grenzen te trekken, en ik heb het gevoel dat de VS dat momenteel zeer duidelijk doen, maar dat wij vanuit Europa nog steeds op een eerder aarzelende manier reageren. Heeft dat bijvoorbeeld te maken met de aversie van bepaalde lidstaten in Europa, om Spanje niet bij naam te noemen, ten aanzien van het zelfbeschikkingsrecht, waardoor wij als Europa misschien ook moeilijker tot een positiebepaling komen wanneer het over de relatie Taiwan-China gaat?

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Over de problematiek tussen China en Taiwan heb ik ook in deze commissie al diverse vragen gesteld. Ik kan me dus perfect vinden in de vraagstelling en de bezorgdheden van de heer Nachtergaele. Ik wil u, minister-president, ook bedanken voor uw antwoord. U geeft vooral aan dat u via diplomatie en de EU naar een goede oplossing wilt streven. Maar ja, als we naar de EU en haar houding kijken en als je dat vergelijkt met hoe de Verenigde

Staten zich nu profileren, dan zien we dat de EU – en dat is niet de eerste keer – zich toch wat halfslachtig opstelt. Dat is nogal nefast, zeker gezien het feit dat die escalatie nog een keer extra wordt beklemtoond door verschillende andere elementen. China heeft het nu economisch wat moeilijker en het is altijd handiger om in plaats van op interne problemen te wijzen de vlucht voorwaarts te nemen en het conflict met Taiwan als oplossing te zien om de aandacht van de binnenlandse problemen weg te leiden. Ik heb daarnet verwezen naar de forse houding van de Verenigde Staten, maar men ziet nu al wat het antwoord van China is. Het is wel degelijk zo dat de escalatie in gang is gestoken. Het is niet voor niets dat men daar Amerikaanse vliegdekschepen heeft nagebouwd om als oefentargets door het Chinese leger te laten bombarderen. Men doet dit in het volle zicht van de satellieten, die op die manier ook zien dat China zich aan het wapenen is om het conflict te laten oplopen en om misschien zo snel mogelijk Taiwan opnieuw bij China in te lijven.

Mijn bezorgdheden blijven dezelfde die ik ook al in het verleden heb geuit, maar ik vrees dat we ons, zeker vanuit de EU, bijzonder zwak opstellen.

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**Bart Tommelein (Open Vld):** Minister-president, dank u voor uw antwoord. Waar ik voornamelijk naar kijk, zijn de eventuele opportuniteiten. In de resolutie die door de Europese Parlementsleden werd ingediend, werd de dringende noodzaak benadrukt om een effectbeoordeling, een openbare raadpleging en een verkennende oefening te lanceren voor een bilaterale investeringsovereenkomst tussen Europa en Taiwan, onder meer op het gebied van multilateralisme en wereldhandelsorganisatie, technologie zoals 5G, volksgezondheid, en de essentiële samenwerking inzake kritieke leveringen zoals halfgeleiders. Ik vraag mij af hoe wij daarnaar kijken, minister-president. Wat zou de impact van zo'n akkoord voor Vlaanderen kunnen betekenen? Want wij hebben daar toch wel wat over te vertellen en wij zijn daar op bepaalde vlakken, in bepaalde technologieën toch marktleider in. Zijn daar geen opportuniteiten voor Vlaanderen mogelijk?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mijnheer Nachtergaele, ik denk dat de wijze waarop Spanje zich met inter-Europese dingen bezighoudt echt niet de houding van Europa bepaalt in een Chinees-Taiwanees conflict.

Mijnheer Deckmyn, u moet mij nu toch eens helpen. U zegt dat Vlaanderen te weinig op dat vlak doet en dat de VS zich tenminste sterk opstellen, maar dat die geen gehoor vinden bij de Chinezen. Ja, wat hoor ik u dan zeggen? De EU stelt zich te zwak op. De VS heeft met een sterke houding geen enkele invloed op de Chinezen. Dan neem ik toch aan dat u van Vlaanderen verwacht – en dat is wat we ook doen – om binnen Europa die positie wat te verstrengen? Dat is toch de enige weg die wij als Vlaanderen in dit conflict tussen wereldmachten – en daar spreken we toch over – kunnen volgen? De wereldmacht die ons dan vertegenwoordigt, is toch de EU, en geen andere. Het zal dan toch in die dialoog tussen wereldmachten moeten gebeuren. Ik zie alleen maar een rol voor Vlaanderen weggelegd om binnen de EU de standpunten wat te laten aanscherpen. Ik neem aan dat u niet wilt dat ik zeg dat de Verenigde Staten en Europa even opzij moeten gaan en dat ik het vliegtuig naar Peking zal nemen en dat de Vlaamse minister-president eens zal proberen om dat waar de Verenigde Staten en de Europese Unie niet toe in staat zijn, op te lossen. Jacob van Artevelde is zo ooit naar het Verenigd Koninkrijk gegaan en die heeft daar het probleem kunnen oplossen, maar ik denk niet dat ik op dit moment in de positie verkeer om dit conflict te kunnen oplossen.

De weg die voor ons is aangewezen om naar dat doel te gaan – en over dat doel zijn we het allemaal eens –, is toch via de EU. Een andere weg hebben wij toch

niet? Het is toch binnen het overleg met de instanties van de EU dat we moeten proberen om die standpunten aan te scherpen.

**De voorzitter:** De heer Nachtergaele heeft het woord.

**Joris Nachtergaele (N-VA):** Ik ben het met u eens wat de rol van Vlaanderen betreft. Ik denk dat de EU inderdaad het aangewezen niveau is, maar ik denk toch dat het af en toe wat scherper en duidelijker mag zijn.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente beslissing in Frankrijk om het gebruik van plastic verpakkingen voor fruit en groenten te verbieden vanaf 2022 – 361 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Minister-president, het United Nations Environment Programme (UNEP) of het milieuprogramma van de Verenigde Naties, beschouwt milieuvervuiling door chemicaliën en plastic als een van de drie planetaire crises. Uit een recent onderzoek blijkt dat de schade door het gebruik van plastic bijna tien keer hoger ligt dan de productieprijs.

De afgelopen jaren zijn er gelukkig al heel wat maatregelen genomen om de milieupact van plastic te verkleinen. Binnen de EU valt kunststofafval onder diverse Europese regelgeving. We hebben de kaderrichtlijn Afvalstoffen, de Verpakking- en Verpakkingsafvalrichtlijn en recent de richtlijn rond 'single use plastic'. Die laatste is van belang, omdat daarin afgesproken is om voor de hele Europese Unie een verbod in te voeren op kunststofproducten voor eenmalig gebruik, zoals bestek, borden, roerstaafjes, rietjes enzovoort. Dat verbod is sinds 3 juli 2021 van kracht.

Frankrijk gaat nu een stap verder. Vanaf 1 januari 2022 is het daar niet meer mogelijk om een dertigtal groente- en fruitsoorten in plastic verpakkingen te kopen en te verkopen. De boetes bij niet-naleving zijn ook niet min en kunnen zelfs oplopen tot 15.000 euro. De maatregel zou moeten leiden tot een besparing van meer dan een miljard plastic verpakkingen per jaar. Momenteel is nog 37 procent van de groenten en fruit die in Frankrijk verkocht worden, voorzien van een plastic of cellofaan verpakking. Een aantal producten zullen nog kunnen ontsnappen. Het gaat bijvoorbeeld om aardbeien of frambozen, zachte producten waar niet meteen alternatieven voor zijn. Maar ook daar streeft men naar een einde van plastic verpakkingen.

In Vlaanderen hebben ondertussen heel wat bedrijven ook zelf al maatregelen genomen om de plastic verpakkingen te verminderen. Zo kan de klant in bijna geen enkele supermarkt nog plastic zakjes krijgen om groenten en fruit in te verpakken. Albert Heijn, het moederbedrijf van Delhaize, heeft aangekondigd om tegen 2025 alle plasticverpakkingen bij groenten en fruit in zijn winkels te bannen. Maar dat zijn natuurlijk initiatieven vanuit het bedrijfsleven en de winkelketens zelf. Frankrijk gaat nu al een stap verder door het van overheidswege te verbieden, wat ook impact zal hebben voor onze exporterende Vlaamse bedrijven van groenten en fruit.

Ik heb een paar vragen voor u, minister-president. Wat zijn de gevolgen voor onze Vlaamse exporterende bedrijven van groenten en fruit naar Frankrijk? Op welke

wijze worden zij door de Vlaamse overheid geïnformeerd met betrekking tot het nakende verbod? Beschikken onze exporterende bedrijven over voldoende alternatieven om tegen 1 januari 2022 klaar te staan en te voldoen aan dat verbod?

Zoals reeds gezegd, zijn er uitzonderingen. Voor voorgesneden groenten en salades, verpakkingen van meer dan anderhalve kilo en groente- en fruitsoorten die te lijden hebben als ze los verkocht worden, krijgen producenten verschillende termijnen om een alternatieve oplossing te vinden. Zo mogen kerstomaatjes, perziken, abrikozen en sperziebonen tot juni 2023 in plastic verkocht worden. Primeuraardappelen, spinazie en kersen mogen tot eind 2024 in plastic verpakt blijven. En voor frambozen, aardbeien, bosbessen, rode bessen en eetrijpe vruchten geldt dat zelfs tot 30 juni 2026. In welke mate zal de Vlaamse overheid onze exporterende bedrijven daarover informeren, ook over die tijdelijke uitzonderingen, en hen helpen zoeken naar alternatieve verpakkingen?

We hebben natuurlijk ook plasticproducerende bedrijven. Wat is de impact van het Franse verbod op die bedrijven? Op welke wijze ondersteunt de Vlaamse overheid de research naar recycleerbare of afbreekbare plasticverpakkingen, of de reconversie naar alternatieve en meer duurzame verpakkingen?

Zijn er nog landen binnen en buiten de Europese Unie waar een gelijkaardige maatregel zal worden ingevoerd of reeds van kracht is? Zo ja, welke en op welke wijze hebben onze Vlaamse exporterende bedrijven en Flanders Investment & Trade (FIT) daar al op ingespeeld?

Loopt er binnen de EU overleg om dat verbod op plastic verpakkingen bij groenten en fruit zoals in Frankrijk in heel de EU in te voeren en dat wat samen te doen? Hoe staat Vlaanderen tegenover zo'n mogelijk verbod? Is de regering bereid om te werken aan een gelijkaardige regeling, al dan niet in overleg met het federale niveau en de andere deelstaten, in afwachting van een mogelijke Europese beslissing?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mevrouw Brouwers, FIT informeert inderdaad de Vlaamse bedrijven via zijn website en via zijn nieuwsbrief over allerhande reglementeringen, waaronder ook de wetgeving waarover uw vraag gaat. Het informeren van exporterende bedrijven van groenten en fruit over tijdelijke uitzonderingen behoort echter tot de taken van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), dat onder de bevoegdheid van minister Crevits valt. Vallen ook onder haar bevoegdheid: ondersteuning voor het zoeken van alternatieve verpakkingen, inclusief het onderzoek daaromtrent. Zij zal u daar ongetwijfeld veel meer details over kunnen geven. Ik kan volstaan met te zeggen dat bedrijven in aanmerking kunnen komen voor innovatiesteun en dat Flanders' FOOD ook met dit thema bezig is. Er zijn verschillende onderzoekscentra die met steun van de Vlaamse overheid onderzoek doen naar alternatieve verpakkingen, zoals Materials Packaging Research & Services aan de Universiteit van Hasselt en Pack4Food in Gent.

De impact op onze plasticproducerende bedrijven is momenteel moeilijk in te schatten, maar het is wel zeker dat er een impact zal zijn. Onder de bedrijven heerst er in elk geval bezorgdheid. Ik vrees dat dergelijke maatregelen ook zorgen voor een gefragmenteerde interne markt, wat uiteraard niet in het voordeel is van een kleine, open economie zoals Vlaanderen.

Volgens gegevens van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) zouden ook Spanje en Luxemburg dergelijke wetgeving overwegen, maar een dergelijk verbod is bij mijn weten nog nergens anders van kracht.

Er bestaat momenteel geen Europees verbod op plastic verpakkingen bij bepaalde groenten en fruit. Mogelijk komt er een voorstel in die zin in het kader van het Europese beleid inzake de circulaire economie, maar dat is op dit moment nog koffiedik kijken. We volgen dat uiteraard nauwgezet op.

Wat betreft de Vlaamse positie: waar verpakkingen niet nuttig zijn, moeten ze weg. Dat spreekt voor zich. Minister Demir heeft als bevoegd minister van Omgeving de opdracht gegeven aan de OVAM om daar een onderzoek rond te voeren. Dat moet in kaart brengen voor welke specifieke voedingsmiddelen het gunstig kan zijn om bepaalde types verpakkingen te verbieden. Dat onderzoek is lopende.

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Bedankt voor het antwoord. De eerste vragen kunnen we inderdaad misschien beter naar de minister van Landbouw en Innovatie doorsturen. Ik kan dat eventueel schriftelijk doen. Maar het gaat hier natuurlijk ook om onze economie en onze export. Als buurland van Frankrijk, waar over enkele maanden dat verbod ingaat, gaan onze exporterende bedrijven – dat zijn over het algemeen landbouwbedrijven, maar ook plasticproducerende bedrijven – daar misschien toch wel nadeel van ondervinden. U hebt het zelf aangehaald: we zijn een kleine, open economie. Ik heb hier toch echt het gevoel dat er een stukje concurrentievervalsing speelt. Ik dacht altijd dat we binnen de Europese Unie één markt hadden, met zoveel mogelijk dezelfde regels. En als die streng moeten zijn voor het milieu, dan moeten die ook streng zijn. U gaat mij hier niet horen pleiten voor plastic verpakkingen. Maar ik vind wel dat we een gelijk speelveld binnen Europa moeten nastreven. Ik hoop dat dit kan worden aangekaart op Europees niveau en dat we opvolgen wat de effecten zijn.

En laten we hopen dat de informatie die blijkbaar overal beschikbaar is, op websites enzovoort en via de geëigende kanalen, onze bedrijven ook echt bereikt en dat zij klaar staan tegen 1 januari. Ik durf daar tot op heden wel mijn twijfels bij te hebben, maar ik hoop dat het goed wordt opgevolgd. Ik heb niet echt bijkomende vragen. Het was vooral belangrijk om dit even te signaleren.

Ik had trouwens begrepen dat daarover ook vragen aan uw collega-minister Demir zijn gesteld. Dat heb ik pas nadien vastgesteld, nadat mijn vraag al was ingediend. Maar het wordt dus nauwgezet opgevolgd in het parlement.

**De voorzitter:** Mevrouw Talpe heeft het woord.

**Emmily Talpe (Open Vld):** Bedankt voor de vraag, collega Brouwers. We ondersteunen absoluut de ambitie om de hoeveelheid plastic te verminderen, maar evenzeer het gelijke speelveld dat u daarnet terecht aanhaalde. Het is enorm belangrijk dat we dat bewaken.

Ik ben ook lid van de commissie Landbouw, vandaar dat ik hier aansluit. Ik heb immers ook wat bezorgdheid in die zin. Plastic dekt vele ladingen. Vaak heeft dat ook wel een nut om producten vers te houden en om te voldoen aan fytosanitaire normen en dus ook aan onze voedselveiligheid. We moeten dus zeker altijd kijken welke functie een bepaald soort plastic heeft, in de zoektocht naar het alternatief. Dat zal niet altijd evident zijn, lijkt me.

Dat brengt me bij mijn specifieke vraag, minister-president. Ik weet niet in hoeverre u erop zult kunnen antwoorden. Het is ook meer een bezorgdheid die ik meegeef. We moeten in Vlaanderen dus vooral bioproducten invoeren. En daarbij is plastic vaak enorm belangrijk om de versheid en de hygiëne te bewaren. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de biokomkommers, waar dat vandaag niet anders kan. Als we dat plasticverbod gaan inleiden, moet dat dan ook niet samen gezien worden – en dat kan ook Europees meegenomen worden – met de fytosanitaire

kant en de voorschriften daaromtrent? Ik denk dat dat onlosmakelijk met elkaar verbonden is.

**De voorzitter:** De heer Aerts heeft het woord.

**Staf Aerts (Groen):** Dank u wel voor de interessante vraag, collega.

Plastic is inderdaad een probleem dat we in de zee in de soep zien draaien, letterlijk dan. Maar ook bij talloze zwerfvuilacties komt het heel vaak naar voren. Daar is iedereen van overtuigd. Dat is alvast het goede nieuws.

Ik snap het punt van de gefragmenteerde interne markt. Tegelijk zeiden we in de vorige discussie dat het soms goed is dat er vooruitlopende landen zijn. Dan denk ik dat dat hier ook zo is. Want het blijft wel een probleem dat we nog altijd veel te veel plastic produceren, verbruiken en uiteindelijk in de natuur terecht laten komen, of alleszins te weinig recycleren. Ik voel dus, ondanks alles, toch nog wat voor de vooruitstrevende rol die Frankrijk hier opneemt. Ik hoop dat uit het onderzoek dat nu bij mevrouw Demir loopt, snel blijkt dat we ons wagonnetje daarbij aansluiten. Binnen welke termijn zou dat onderzoek afgerond zijn? Hebt u daar zicht op, minister-president?

Mevrouw Talpe, u zegt dat we veel bioproducten moeten invoeren. Misschien moeten we daar in Vlaanderen dan zelf ook de omslag naar maken, zodat we dat minder moeten doen. Dat zou eigenlijk veel beter zijn, dat we meer zelf lokaal kunnen produceren. Dan gaan we ook minder moeten invoeren.

Er zijn een aantal verpakkingsvrije winkels in Vlaanderen, maar als je gaat kijken naar hoeveel er zijn, zijn dat er bijzonder weinig. Ook daar hebben we dus nog een hele weg af te leggen.

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mevrouw Talpe, u ziet dat Frankrijk in zijn beslissing ook enige nuance brengt. Er zijn dus inderdaad wel nuances te bekijken. En u kent mijn geloof in innovatie en technologie. Ook dergelijke dingen moeten oplosbaar zijn via innovatie en technologie.

Mijnheer Aerts, u vraagt binnen welke termijn de studie van de OVAM zou worden afgerond. Ik stel voor dat u die vraag aan collega Demir stelt. Zij zal u dat zeer accuraat kenbaar kunnen maken.

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Ik heb niet echt een slotwoord, behalve dat we dat goed in het oog moeten houden de komende jaren.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het opkopen van Vlaams hout door China – 387 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, de laatste tijd kopen in ons land bedrijven die naar China exporteren, in groten getale onze eiken en

beuken op. Ze betalen er hogere prijzen voor, die onze houtzagerijen niet kunnen betalen. Soms betalen ze zelfs tot 30 procent meer. De prijzen zijn in enkele jaren tijd verdubbeld. De trend laat zich al enkele jaren voelen, maar dit jaar blijkt het toch wel pijsnel de hoogte in te gaan.

De Belgische Houtconfederatie stelt dat dit jaar meer dan 80 procent van alle loofhout in ons land werd verkocht aan traders die handelen in naam van Chinese bedrijven. Bovendien voerde China in eigen land een kapverbod in. Chinese bedrijven krijgen er als tegemoetkoming subsidies om hout in te voeren.

Volgens professor Jonathan Holslag ligt de verklaring in het feit dat Chinese goederen massaal via containerschepen op onze markt worden gegooid en dat men deze containers niet leeg wil laten terugkeren naar China.

Oorspronkelijk werd er schroot terug verscheept naar China, maar zij weigeren nu blijkbaar het schroot. Als alternatief worden nu dus massa's ladingen hout naar China verslept, wat in ons land leidt tot die marktverstoring. Dat wordt ook op openbare veilingen van hout opgemerkt. In sommige veilingen worden alle belangrijke partijen hout opgekocht door bedrijven die het dan naar China exporteren. Deze bedrijven blijken systematisch meer te bieden.

Die agressieve economische politiek die China wereldwijd voert, zorgt ook in ons land voor slachtoffers. Marc Peleman, zaakvoerder van een houtzagerij in Puurs, liet via de media trouwens het volgende weten: "Als de politiek niet snel in actie schiet, zijn er straks geen houtzagerijen meer in ons land". Hij verwijst zelfs naar het feit dat China zich gedraagt zoals een koloniale mogendheid en maakt de vergelijking met de tijd dat 'wij' in Afrika tropisch hout gingen kopen. Hij stelt daarbij dat wij nu wel het ontwikkelingsland lijken te zijn dat ten prooi valt aan de Chinezen.

Er wordt nu aan de alarmbel getrokken en alle betrokkenen kijken nu naar de overheid voor oplossingen. Men stelt dat het beleid wakker moet worden en dat Europa een vuist zou moeten maken. Er zou immers sprake zijn van oneerlijke concurrentie, hetgeen bij ons tot bedrijfssluitingen zou kunnen leiden wegens een gebrek aan grondstoffen.

Minister-president, wat is de houding van de Vlaamse overheid ten aanzien van de agressieve Chinese handelspolitiek in het algemeen en met betrekking tot de houtexport naar China in het bijzonder?

Heeft de sector inmiddels overleg gevraagd? Zo ja, hoe heeft de Vlaamse overheid hierop gereageerd? Zo neen, welke initiatieven plant u hieromtrent nog te nemen?

Minister-president, bent u bereid om met de ons omringende landen contact op te nemen om deze problematiek gezamenlijk aan te pakken? Zo ja, naar welke landen kijkt u specifiek en wat plant u te ondernemen? Zo niet, waarom niet?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mijnheer Deckmyn, ik zal uw drie vragen samen beantwoorden. De Vlaamse en Europese economie zijn natuurlijk open economieën en we profiteren over het algemeen van het multilateraal handelsstelsel. Dat neemt niet weg dat het multilateraal handelssysteem de voorbije jaren meer en meer onder druk is komen te staan en dat oneerlijke handelspraktijken het gelijk speelveld bedreigen.

We zijn dan wel een open economie, maar we mogen ook niet vervallen in naïviteit. Het is daarom dat de Vlaamse Regering de Europese Commissie actief steunt in het versterken van het gelijk speelveld, zonder evenwel af te glijden naar een

protectionistische houding. De voorbije maanden hebben we enkele nieuwe initiatieven gezien die daartoe aangekondigd werden. Ik denk bijvoorbeeld aan het voorstel om de marktversturende effecten van buitenlandse subsidies op onze interne markt aan te pakken of een aankomend voorstel over het tegengaan van dwangpraktijken. Mijn diensten nemen constructief deel aan deze lopende gesprekken.

Wat betreft de concrete zaak over de opkoop van Vlaams hout door China, blijkt uit de cijfers inderdaad dat de houtexport vanuit Vlaanderen naar China de voorbije jaren exponentieel is toegenomen: met 98 procent van 2018 op 2019 en opnieuw met 73 procent van 2019 op 2020. Hoewel in deze cijfers ook ander Europees hout vervat zit dat via de Vlaamse havens verscheept wordt, zijn dat toch duidelijke stijgingen. We zullen dit dossier dan ook verder onder de loep nemen en de Vlaamse belangen behartigen.

Concreet is er op Vlaams niveau reeds overleg geweest met het kabinet van minister Demir. Ik bekijk met de minister en de sector of er op korte termijn verder overleg nodig is. Ik heb onze vertegenwoordigers in de buurlanden ondertussen al gevraagd of deze problematiek ook bij hen speelt en hoe de houding van de overheid is. Op basis van hun feedback kunnen we eventueel gezamenlijke stappen overwegen.

Ik zal ook bij de Europese Commissie laten navragen of zij op de hoogte is van deze problematiek en om een inschatting van de situatie vragen. Ook de WTO-compatibiliteit (World Trade Organization) van de Chinese maatregelen zal ik bij de Commissie laten nagaan. Hoewel het regelgevingsrecht van staten de Chinese overheid natuurlijk toelaat om aan milieubeleid te doen en, bijvoorbeeld, een kapverbod in te stellen, kan men immers wel de vraag stellen of de Chinese subsidies WTO-compatibel zijn.

Ten slotte zal ik in overleg met de sector en de federale vertegenwoordigers in het markttoegangscomité nagaan of het aankaarten van de problematiek in dat comité het geschikte kanaal is om na te gaan of andere lidstaten hier ook mee geconfronteerd worden.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, bedankt voor uw antwoord, dat mij toch een beetje geruststelt. We zijn inderdaad open economieën, maar toch wil dat natuurlijk niet zeggen dat wij ons zomaar oneerlijke concurrentie mogen laten aandoen door derden. En ik stel vast dat u actie wilt ondernemen, zonder uiteraard protectionistisch te zijn. We zijn een open economie en we moeten ons natuurlijk niet opsluiten.

Ik meen goed begrepen te hebben dat u contact hebt opgenomen met buurlanden om eventueel gezamenlijke acties te overwegen, en dat u blijkbaar nog wacht op feedback. Want langs de ene kant bewandelt u het kanaal Europese Unie, en langs de andere kant hebt u met buurlanden contact opgenomen. Kunt u nog even schetsen welke buurlanden dat zijn, en binnen welke termijn u eventueel verdere stappen overweegt?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** De buurlanden zijn de rechtstreeks betrokken en ons omringende landen, dus voornamelijk Duitsland en Frankrijk. Het hangt een beetje af van het antwoord dat we van die buurlanden krijgen en hoe hoog dat bij hen op de agenda staat om te kijken wanneer we daar effectief actie in kunnen ondernemen.



Maar inderdaad, er is ook het parallelle kanaal met de EU, om na te gaan of er werkelijk sprake is van praktijken die niet overeenstemmen met de regels van de Wereldhandelsorganisatie.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het aanhoudende conflict in de Ethiopische regio Tigray – 405 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer Van de Wauwer heeft het woord.

**Orry Van de Wauwer (CD&V):** Op maandag 18 oktober heeft het Ethiopische leger luchtaanvallen uitgevoerd op Mekelle, de hoofdstad van de regio Tigray. Diplomatieke en humanitaire bronnen stellen dat deze bombardementen een nieuwe fase in de oorlog vormen, aangezien het de eerste maal is dat er luchtaanvallen werden uitgevoerd. Omdat op maandag de wekelijkse markt in Mekelle plaatsvindt, was het volgens het Volksbevrijdingsfront van Tigray (TPLF) de bedoeling om burgerslachtoffers te maken. Sowieso moeten deze luchtaanvallen gezien worden in het kader van een nieuw offensief dat door het Ethiopische leger gestart werd, wat een nieuwe escalatie in het conflict betekent en dat in schril contrast staat met het in juni door de Ethiopische regering afgekondigde staakt-het-vuren.

Het conflict tussen de federale Ethiopische strijdkrachten en de troepen van het TPLF duurt nu al bijna een jaar. Al vrij snel hebben mensenrechtenorganisaties de noodklok geluid over de zware mensenrechtenschendingen. Alle in het conflict betrokken partijen bezondigen er zich aan, waarbij andermaal de burgers het grootste slachtoffer zijn.

Het laatste situatierapport, van 30 september 2021, van het Bureau voor de coördinatie van humanitaire zaken van de Verenigde Naties (UNOCHA) aangaande de humanitaire situatie in Noord-Ethiopië beschrijft de zeer slechte humanitaire toestand. Volgens het rapport bevinden zeker 400.000 mensen zich in de hoogste classificatie van voedselonzeekerheid, en dat aantal stijgt snel. Volgens schattingen van de Europese Commissie en het United States Agency for International Development (USAID) zullen dat binnenkort al 1 miljoen mensen zijn.

Van alle mensen wereldwijd in hongersnood – de hoogste VN-classificatie voor voedselonzeekerheid –, bevindt momenteel maar liefst 80 procent zich in Tigray. Dit is een direct gevolg van obstakels die worden opgeworpen, waardoor de aanvoer van humanitaire hulp richting de regio stopt. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties heeft de situatie in de VN-Veiligheidsraad beschreven als een “de facto blokkade”. Honger wordt daarmee gebruikt als oorlogswapen. De VN en andere humanitaire organisaties ontbreekt het in Tigray volgens het rapport aan voorraden, brandstof, contant geld, elektriciteit en communicatiemiddelen. Die zijn allemaal essentieel voor hulporganisaties om hun werk te kunnen doen.

Internationale waarnemers vrezen ook dat het conflict niet beperkt zal blijven tot de grenzen van Tigray. De oorlog treft nu ook reeds de omliggende regio's Afar en Amhara, nadat milities uit Tigray verschillende dorpen bezet hebben. Zo'n 300.000 inwoners van Amhara en Afar zijn intussen op de vlucht geslagen. Geschat wordt dat zo'n 7 miljoen inwoners van de 3 deelstaten Tigray, Afar en Amhara door de strijd afhankelijk zijn geworden van voedselhulp. Tigray beschuldigt milities uit voornamelijk Amhara ervan actief het Ethiopische leger te steunen.

Het lijkt er dus steeds meer op dat het conflict in sterkere mate een etnische dimensie kent, met toegenomen polarisering tussen bevolkingsgroepen. Dit vormt een bedreiging voor de sociale cohesie van het land met 115 miljoen inwoners, los van de verslechterende economische toestand in het land. Tegelijkertijd hebben de recente verkiezingen, die door de oppositie in meerdere regio's werden geboycot, een duidelijke overwinning voor de partij van de zittende premier Abiy Ahmed opgeleverd, waardoor die aan een nieuwe ambtstermijn van 5 jaar is begonnen.

Minister-president, hoe beoordeelt u de recente situatie in Tigray en meer bepaald het laatste rapport van het Bureau voor de coördinatie van humanitaire zaken van de Verenigde Naties, dat stelt dat meer dan 400.000 mensen te kampen hebben met hongersnood en 1,8 miljoen mensen in Tigray op de rand van hongersnood staan? Op welke manier zet Vlaanderen zich in voor deze mensen?

Welke concrete afspraken zijn er zowel op bilateraal als multilateraal verband gemaakt met de federale regering in Ethiopië, het Volksbevrijdingsfront en de regering in Eritrea, om de situatie in Ethiopië te verbeteren en om de destabilisering van de hele regio te voorkomen? Is er al enige duidelijkheid wie het staakt-het-vuren van juni jongstleden doorbroken heeft? In welke mate zijn er ook afspraken gemaakt met de VN om humanitaire hulp van de internationale gemeenschap toe te laten?

In 2018 heeft de VN-Veiligheidsraad een resolutie over het verbieden van uithongering als wapen goedgekeurd. Welke stappen kunnen nu al worden gezet om bewijs van misdaad te verzamelen en een uitgebreid onderzoek te starten tegen die partijen die hulp blokkeren, alsook tegen andere oorlogsmisdrijven? Heeft Vlaanderen bij de EU reeds gepleit voor sancties of gepaste maatregelen tegen alle partijen die hulp tegenhouden? Wat kan Vlaanderen, het liefst in samenspraak met de EU, doen om deze hulpblokkade onmiddellijk te stoppen, buiten de indringende oproep tot een wederzijds wapenstilstand?

Vlaanderen heeft heel wat ervaring in conflictpreventie en -beheersing. Op welke wijze kan Vlaanderen deze expertise inzetten om het conflict in Tigray te de-escaleren en de gevolgen voor de bevolking in de nasleep van het conflict te ondervangen?

Minister-president, welke acties heeft de Vlaamse Regering tot op heden genomen in het verlengde van de resolutie die we in december 2020 in het Vlaams Parlement hebben goedgekeurd, en waarin we specifiek aan de Vlaamse Regering hebben gevraagd om zich te informeren over dit conflict en na te gaan of er hulp kon worden geboden?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** De situatie in Tigray is, zoals u dat zelf ook in uw vraagstelling stelt, zeer onrustwekkend. Ondertussen verscheen er op 28 oktober jongstleden een nieuw situatierapport van UNOCHA. Dit bevestigt het ontbreken van humanitaire toegang tot de regio, waar 5,2 miljoen mensen in nood verkeren. Het rapport bevestigt ook de burgerslachtoffers die vielen als gevolg van de luchtaanvallen. De humanitaire actoren slagen er niet in om voedsel- en andere hulp en brandstof tot bij de mensen te krijgen, wegens blokkades en wegens het ontbreken van veiligheidsgaranties voor de humanitaire werkers.

De Vlaamse Regering kende reeds 200.000 euro toe aan Caritas International België voor humanitaire actie voor de bevolking in de Tigray-regio in Ethiopië. Wegens de precaire situatie ter plaatse werd de organisatie echter geblokkeerd bij het uitvoeren van de geplande interventies. Ik kom daar zo meteen nog even op terug.

U vraagt welke afspraken er in zowel bilateraal als multilateraal verband gemaakt zijn. Op bilateraal vlak onderhoudt Vlaanderen geen banden met Ethiopië, Eritrea of het Volksbevrijdingsfront van Tigray. Onze partnerlanden in ontwikkelingssamenwerking beperken zich voorlopig tot Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika. Ethiopië en Eritrea behoren niet tot het ambtsgebied van de Vlaamse Diplomatiek Vertegenwoordiger. Er werden dus geen bilaterale afspraken gemaakt; daarvoor is het Europees en multilateraal niveau beter geplaatst. We baseren ons bijgevolg op rapporten van onder meer UNOCHA en de Raad Buitenlandse Zaken van de EU om de situatie op te volgen.

Op multilateraal vlak nemen de Europese Unie en de Afrikaanse Unie de zaken in handen. Op de Raad Buitenlandse Zaken van 18 oktober werd afgesproken dat men, op basis van het rapport van VN Mensenrechtencommissaris Bachelet, dat intussen op 3 november is uitgekomen, verder zal bekijken welke stappen nodig zijn.

Hoge vertegenwoordiger Borrell sluit sancties niet uit, onder meer als gevolg van de Ethiopische blokkade van humanitaire hulp. EU-commissaris Urpilainen, bevoegd voor internationale partnerschappen – eigenlijk ontwikkelingssamenwerking – is naar de regio afgereisd om de zaken te bespreken. Namens de Europese Unie zal een duidelijke boodschap worden gegeven over de noodzaak van een staakt-het-vuren en het begin van een constructief politiek proces, waarbij alle actoren worden betrokken. Vlaanderen ondersteunde deze werkwijze in de coördinatievergadering die voorafging aan deze Raad Buitenlandse Zaken.

Er ligt ook een belangrijke rol weggelegd voor de Afrikaanse Unie, die een speciale gezant aanstelde, namelijk Olusegun Obasanjo, voormalig president van Nigeria. De EU en Vlaanderen steunen de Afrikaanse Unie ten volle in haar bemiddelingspogingen.

Deze kwestie staat opnieuw geagendeerd op de Raad Buitenlandse Zaken van 15 november. Daarbij zal Vlaanderen de EU opnieuw aansporen om druk uit te oefenen om tot een oplossing te komen.

Wat de resolutie van de VN-Veiligheidsraad betreft, sloot Vlaanderen zich, zoals eerder vermeld, aan bij de aanpak om te bekijken of Europese sancties nodig zijn. Dit was het Belgische standpunt dat tot stand kwam via de coördinatievergadering voorafgaand aan de Raad Buitenlandse Zaken. Vlaanderen zal deze positie aanhouden zolang nodig en de EU dus blijven aansporen om te doen wat nodig is om aan dit conflict te remediëren.

Vlaanderen ijvert er ook voor om hulporganisaties toegang te verlenen tot Tigray om de ergste noden te lenigen en dringt mee aan op een permanent staakt-het-vuren. Daarna zou een onderzoek naar mensenrechtenschendingen moeten volgen, dat daders van honger als oorlogswapen verantwoordelijk kan houden.

Zoals eerder vermeld, heeft Vlaanderen geen mensen ter plaatse en onderhouden we noch met Ethiopië, noch met Eritrea banden. Wat concrete acties betreft op het vlak van conflictpreventie- en beheersing, zijn de Europese Unie en de Afrikaanse Unie, samen met de VN, mijns inziens het best geplaatst om op te treden.

Wat Vlaanderen wel kan doen en ook deed, is solidair zijn met de bevolking ter plaatse. Dat doen we door subsidies te verstrekken voor humanitaire actie, zoals eerder gezegd.

In maart 2021 heeft de Vlaamse Regering via Caritas International België 200.000 euro gedoneerd voor humanitaire actie voor de bevolking in de Tigrayregio in Ethiopië.

Caritas zal dankzij een rechtstreekse samenwerking met het lokaal verankerde Caritas Ethiopië 20.650 kwetsbare personen ondersteunen. De organisatie is bovendien actief in dezelfde regio vanuit haar ontwikkelingssamenwerking. Hierdoor kan de link worden gemaakt van kortetermijnnoodinterventie via dit project naar langetermijnondersteuning rond voedselzekerheid en toegang tot water. Humanitaire actie maakt een belangrijk deel uit van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

De troepen van de nationale regering hebben zich teruggetrokken uit de regio, maar hebben zich volledig rondom het gebied opgesteld. Ze controleren bijgevolg alle toegangswegen en het gebied is hermetisch afgesloten. De nationale regering zou de regio met 7,5 miljoen mensen aan het uithongeren zijn.

De subsidie aan Caritas International België kon nog niet volledig gespendeerd worden, om verschillende redenen, onder meer door het ontbreken van humanitaire toegang tot de regio maar ook door de precaire veiligheidssituatie, door de communicatieblack-out – geen telefoon- en internetverbinding – de afwezigheid van basisdiensten en door de enorme prijsstijgingen van essentiële goederen.

**De voorzitter:** De heer Van de Wauwer heeft het woord.

**Orry Van de Wauwer (CD&V):** Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is inderdaad enorm onrustwekkend wat er momenteel gebeurt in Ethiopië en in Tigray. Het bijkomende rapport waarnaar u verwijst, bevestigt dat ook opnieuw. Toen we in dit Vlaams Parlement ons eerste initiatief namen, vreesden we voor een grote humanitaire crisis. Nu, een jaar later, zien we dat dit waarheid is geworden en dat de mensenrechtenschendingen en de impact daarvan op de bevolking nog groter zijn dan we initieel hadden gevreesd. Ik hoop dan ook dat u en de Vlaamse Regering alles zullen blijven doen wat binnen uw bevoegdheden ligt, en dat ook de Europese Unie dat zal blijven doen. Het kan niet de bedoeling zijn dat ze enkel in woorden optreedt en oproept tot een staakt-het-vuren; ze moet ook daadwerkelijk de nodige sancties opleggen. Ik heb begrepen dat Vlaanderen dat ook zal blijven vragen, waarvoor dank.

Ik hoop ook dat op het einde van de rit de verantwoordelijken voor die schending van de mensenrechten inderdaad worden berecht, dat is echt nodig. Maar op korte termijn is het belangrijkste de situatie van de bevolking, van die miljoenen mensen in die regio's in Ethiopië. We moeten in hun belang blijven denken.

Ik heb uit uw antwoord duidelijk de ernst van de situatie begrepen. Ik dank u om dit blijvend aan te kaarten.

**De voorzitter:** De heer Aerts heeft het woord.

**Staf Aerts (Groen):** Ik dank de collega voor de interessante vraag. Ik was ook rond dit onderwerp aan het werken, maar dan wel rond een aspect dat hier nog niet is behandeld. Dit conflict is inderdaad heel sterk uit de hand aan het lopen. De mensenrechtenschendingen langs beide kanten zijn zeer problematisch. Ik begrijp uiteraard dat Caritas zijn subsidies nog niet volledig kon opgebruiken, we zien immers dat de Nederlandse tak van Artsen Zonder Grenzen zich moest terugtrekken en dat de Noorse Vluchtelingenraad zijn activiteiten in de regio moest opschorten. We hopen dat de laatste VN-initiatieven wat druk kunnen zetten of soelaas kunnen bieden voor de regio zodat die humanitaire hulp ter plaatse opnieuw mogelijk wordt en de bevolking daar in haar precaire situatie de voordelen van kan ondervinden.

Minister-president, mijn concrete vragen gaan over de banden die wij toch hebben met Ethiopië. Wij kunnen als overheid misschien geen sterke banden hebben met Ethiopië, zoals u daarnet benadrukte, maar het is wel een van de belangrijkste

partnerlanden van onze Vlaamse universiteiten. Al decennialang zijn ze daar bezig met intensief onderzoek met en over Ethiopië. De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) voorziet hier nog vaak in financiering, naast de financiering door de Vlaamse universiteiten zelf.

De intensieve samenwerking en het gezamenlijk onderzoek met de universiteiten van Mekelle, Jimma, Arba Minch en Bahir Dar heeft al heeft wat vruchten afgeworpen, maar nu komen die Vlaamse onderzoekers in tweestrijd. Heel wat Ethiopische universiteiten raken immers betrokken bij de haatcampagne en de oorlog tegen Tigray. Sommige Ethiopische onderzoekers ondersteunen openlijk de systematische ... (*onverstaanbaar*)... en sturen actief haatboodschappen en doodsb dreigingen de wereld in, zelfs aan het adres van Vlaamse onderzoekers.

Afgelopen zomer, in augustus, werd ook een onderzoeker die verbonden was aan de Universiteit Gent, opgepakt. Hij verblijft samen met lokale medewerkers nog altijd in de gevangenis, maar zonder veel informatie over zijn toestand en die van de medewerkers. De universiteiten slaken dan ook een noodkreet. De universitaire wereld vraagt zich af wat zij moeten doen, welke standpunten ze moeten innemen. Daarover gaan mijn vragen.

Kunt u als minister-president het gesprek aangaan met die Vlaamse universiteiten om zo een gemeenschappelijk standpunt in te nemen en een gemeenschappelijke strategie te bepalen voor de samenwerkingsverbanden met die Ethiopische universiteiten? Er bestaat een spanningsveld tussen hen helemaal loslaten en nog meer in de problemen brengen, en het ondersteunen van haatboodschappen, wat sommige van de universiteiten nu actief ofwel oogluikend toelaten.

Zult u stappen ondernemen voor de onderzoekers die verbonden zijn aan Vlaamse universiteiten en de medewerkers die daar worden bedreigd of daar zelfs gevangengenomen zijn?

**De voorzitter:** De heer Nachtergaele heeft het woord.

**Joris Nachtergaele (N-VA):** Ik wil ook in eerste instantie collega Van de Wauwer bedanken om de problematiek opnieuw onder de aandacht te brengen.

De resolutie die we een jaar geleden hebben goedgekeurd, toonde een grote betrokkenheid maar was tegelijkertijd ook zeer realistisch. Het is natuurlijk moeilijk om hier als Vlaamse Regering veel te doen. Ik ben blij te vernemen dat de Vlaamse Regering via steun aan Caritas probeert om humanitaire hulp te bieden. Ik denk dat het belangrijk is om op te volgen of die hulp ook ter plaatse komt en op een efficiënte manier zal worden gebruikt.

Voor de rest deel ik uiteraard de bezorgdheid. Het is zeer inriest en tragisch wat er in Tigray gebeurt. Ik reken erop dat de Vlaamse Regering en de Europese Unie de zaak nauwgezet in de gaten zullen houden en zullen optreden indien nodig.

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Dank u, collega's. Mijnheer Aerts, ik zal het gesprek aangaan met de universiteiten. Indien zij zoveel concrete ervaring op het terrein hebben, lijkt het mij inderdaad goed om het gesprek met hen aan te gaan. En als daar Vlamingen onder bedreiging of zelfs gevangenzitten, dan moeten wij natuurlijk optreden en bekijken hoe we dat het beste kunnen doen. Ik zal het gesprek met de universiteiten aangaan.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over lgbtqi+-rechten in Ghana – 406 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

**Annick Lambrecht (Vooruit):** Minister, er ligt momenteel in Ghana een wetsvoorstel voor dat ervoor zou zorgen dat mensen van hetzelfde geslacht die seksuele relaties met elkaar aangaan, een boete of gevangenisstraf van drie tot vijf jaar riskeren. Dit geldt eveneens voor mensen die zich identificeren als lgbtqi+. Zelfs gewoon het pleiten voor lgbtqi+-rechten, kan leiden tot vijf à tien jaar cel.

Dit is absoluut in strijd met de vrijheid van meningsuiting, en men viseert hiermee activisten die opkomen voor mensenrechten. Het gehele wetsvoorstel staat op z'n zachtst gezegd op gespannen voet met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM). VN-mensenrechtenexperts hebben zich dan ook al sterk uitgesproken hieromtrent; ze vinden het wetsvoorstel een recept voor geweld.

De ontwikkelingen in Ghana zijn bijzonder pijnlijk, zeker omdat we in andere Afrikaanse landen, waaronder Rwanda, Angola, Botswana en Zuid-Afrika, wel de tendens zien tot het decriminaliseren van homoseksualiteit. Indien er voor dit wetsvoorstel een parlementaire meerderheid zou worden gevonden, betekent dit een enorme stap terug voor de mensenrechten in het algemeen in Ghana en de rechten van lgbtqi+ in het bijzonder. De Vlaamse overheid heeft haar vertegenwoordiging in Ghana en kan deze dan ook gebruiken om een duidelijk signaal te geven naar de Ghanese politiek en de lgbtqi+-activisten.

Minister-president, bent u op de hoogte van de problematiek?

Zult u de Ghanese overheid wijzen op de onverzoenbaarheid van dit voorstel met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die een hoeksteen vormen van het Vlaams buitenlands beleid?

Zult u de ambassadeur van Ghana hierop aanspreken?

Welke mogelijkheden ziet u om vanuit de Vlaamse vertegenwoordiging in Ghana steun te verlenen aan de Ghanese lgbtqi+- en mensenrechtenactivisten?

Welke consequenties zal deze eventuele goedkeuring van het wetsvoorstel hebben voor de samenwerking tussen Vlaanderen en Ghana?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mevrouw Lambrecht, ik ben inderdaad op de hoogte en maak me zorgen over de wetgeving die de oppositie heeft voorgesteld om homoseksualiteit actief te vervolgen. Natuurlijk komt dit wetsvoorstel niet uit de lucht gevallen en speelt deze problematiek al veel langer in de regio.

U vraagt of ik de ambassadeur van Ghana hierop zal aanspreken. De Vlaamse Regering verdedigt de universele mensenrechten en veroordeelt dit wetsvoorstel bijgevolg.

Ik had al een ontmoeting gepland met de Ghanese ambassadeur, maar die werd uitgesteld en zal later nog plaatsvinden. Er is op dit moment nog geen nieuwe datum gekend, maar we werken eraan. Ik had inderdaad de intentie om de

problematiek van dat wetsvoorstel aan te kaarten tijdens het gesprek en zal dit dan ook doen wanneer ik de ambassadeur ontmoet.

U vraagt welke mogelijkheden ik zie om iets te doen vanuit de Vlaamse vertegenwoordiging. De Vlaamse samenwerking met Ghana is vooral economisch en verloopt dus via Flanders Investment & Trade (FIT). FIT heeft daar echter geen volwaardig kantoor met vertegenwoordiger, maar werkt er samen met een lokaal consultancykantoor.

Van 5 tot en met 8 december dit jaar organiseert FIT een handelsmissie naar Ghana. Contacten met de lokale overheden zullen zich echter beperken tot het faciliteren van deelname van Vlaamse bedrijven aan overheidsprojecten en aanbestedingen, vooral die projecten die worden gefinancierd door de internationale instellingen.

Vlaanderen heeft daarnaast ook geen ontwikkelingssamenwerking met Ghana lopen, noch onderhouden we sterke bilaterale contacten. Er is dus ook geen diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen ter plaatse.

Dat gebrek aan hefboomen maakt het niet gemakkelijk om de Ghanese lgbtqi+-problematiek te remediëren. Wel geef ik graag mee dat Vlaanderen reeds lange tijd bij alle internationale samenwerking aandacht vraagt voor gendergelijkheid en de lgbtqi+-rechten. Ik kan u verzekeren dat we dat in de toekomst zullen blijven doen. Zoals eerder gezegd, zal ik deze problematiek aankaarten wanneer ik de Ghanese ambassadeur kan spreken.

Ik kom tot uw laatste vraag. Zoals aangegeven zijn er op dit moment amper formele relaties tussen Vlaanderen en Ghana. Ik zal dit echter, zoals ik al zei, aankaarten tijdens mijn ontmoeting met de Ghanese ambassadeur.

**De voorzitter:** Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

**Annick Lambrecht (Vooruit):** Minister-president, dank u wel voor het antwoord. Het is een positief antwoord. Dit ligt in de lijn van de vele vragen die wij hier al hebben gesteld, samen met andere collega's, over lgbtqi+. Het is heel goed dat u de ambassadeur zult aanspreken, maar dat is ook meer dan nodig. Ghana dreigt met dit wetsvoorstel de klok sterk terug te draaien. Ik wil ook benadrukken dat het in dezen eigenlijk niet louter over christelijk-religieuze motieven gaat, dat er ook politieke motieven achter zitten. Het is namelijk de Ghanese oppositie die voortrekker is van dit wetsvoorstel en met het voorstel probeert de president voor het blok te zetten. Dat laatste maakt het debat eigenlijk nog pijnlijker, want op die manier worden de lgbtqi+-mensenrechten eigenlijk misbruikt als speelbal voor politiek gewin. In het licht van onze gezamenlijke ambitie om van mensenrechten, en lgbtqi+-rechten in het bijzonder, de hoeksteen van het buitenlands beleid te maken, kan Vlaanderen dit, zoals u terecht stelde, helemaal niet laten passeren.

Minister-president, ik heb nog een bijkomende vraag. Is het eventueel een optie om op de website van FIT informatie over dergelijke thema's toe te voegen aan het landendossier?

**De voorzitter:** De heer Van de Wauwer heeft het woord.

**Orry Van de Wauwer (CD&V):** Collega Lambrecht, dank u wel om deze vraag in deze commissie te agenderen. Ghana is het zoveelste land in het rijtje Afrikaanse landen die homoseksualiteit of homoseksuele relaties strafbaar willen maken of waar dat al het geval is. In Ghana is de situatie momenteel ook al schrijnend. Seksuele relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht zijn er nu ook al strafbaar met een gevangenisstraf tot maximaal drie jaar. Nu wil de oppositie daar nog verder gaan en zelfs het opkomen voor meer gelijke rechten voor holebi's en

transgenders gaan bestraffen. Dat is inderdaad een heel zorgwekkende en negatieve evolutie. Wat we natuurlijk wel kunnen doen, hoop ik, is vanuit het Vlaams Parlement een signaal geven aan het Ghanese parlement, aan de meerderheid en de oppositie daar, om aan te geven dat dit voor ons echt een stap te ver is en dat zelfs de huidige situatie al verschrikkelijk is.

Minister-president, u hebt terecht aangehaald dat het heel moeilijk is om druk uit te oefenen, gezien het gebrek aan diplomatieke banden met Vlaanderen. Ook is Ghana op het vlak van ontwikkelingssamenwerking noch van Vlaanderen noch van België een partnerland. Misschien kan echter wel worden bekeken of Vlaanderen, of het Vlaams Parlement, zich zou kunnen aansluiten bij reeds bestaande internationale initiatieven en we op die manier eventueel druk kunnen uitoefenen op Ghana. Minister-president, ik weet niet of u daar een zicht op hebt.

**De voorzitter:** Mevrouw Talpe heeft het woord.

**Emily Talpe (Open Vld):** Voorzitter, ik wil me uiteraard ook graag even aansluiten. Ik deel de bezorgdheid.

Minister-president, we worden stilaan moedeloos van al die vragen die we aan u moeten stellen. Of het nu in of buiten Europa is, overal worden de rechten van mensen geschonden, zeker als het gaat over lgbtqi-personen. Het voelt soms als vechten tegen de bierkaai, maar we mogen echt niet opgeven. Ik houd dit betoog ook omdat Ieper een zusterstad in Ghana heeft, namelijk Wa. Gisteren hebben we in de gemeenteraad ook van gedachten gewisseld over wat er daar nu aan het gebeuren is. Uiteraard is dat iets dat onze stad overstijgt, maar we wilden daar toch wel van gedachten over wisselen omdat dat iets is waar we op alle fronten tegen moeten strijden.

Nu, er is al veel gezegd over een Europese of internationale aanpak via allerlei kanalen. Maar ik had nog een concrete vraag voor u, minister-president. Er is een vormingstraject voor de huidige en toekomstige diplomaten, om hen te laten omgaan met de schending van mensenrechten in de landen waar zij geplaatst worden. Zo is er onder andere ook expliciet een module rond lgbtqi-rechten. Ik wilde eigenlijk horen of u daar wat toelichting over kunt geven. Op welke manier krijgt die module aan de Vlaamse diplomatieke academie concreet vorm?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mevrouw Talpe, en ik richt me ook een beetje tot de voorzitter, misschien is het niet slecht om in de commissie Buitenlands Beleid eens de verantwoordelijke voor de Vlaamse diplomatieke academie uit te nodigen. Want u pikt er nu de lgbtqi-module uit, maar ik denk dat het voor de commissie Buitenlands Beleid waarschijnlijk interessant is om eens een toelichting te krijgen over hoe heel die diplomatieke opleiding eruit zal zien. Dat is eigenlijk mijn voorstel aan de commissie. Jullie zijn natuurlijk vrij, maar het is een aanbod.

Mevrouw Lambrecht, FIT is natuurlijk een economische organisatie. Maar als je op de website van FIT kijkt, dan zul je zien dat er over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen een set richtlijnen en een benadering beschreven staat. En dat komt ook naar voren in alle contacten die FIT heeft om mensen te begeleiden om internationale investeringen aan te trekken. Daarin komt dat internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen en dus ook de mensenrechtenaspecten aan bod.

Collega Van de Wauwer, u stelt voor om aan te sluiten bij andere overheden. Maar ik weet niet of dat zo gigantisch veel indruk zal maken. Ik denk dat het belangrijk is dat ik mij rechtstreeks via de ambassadeur tot de Ghanese overheid wend. Dat is de rechtstreekse weg. Je kunt dan nog andere initiatieven met Vlaanderen



toevoegen aan het waarschijnlijk lange lijstje, daar is niets op tegen. Maar ik denk ook dat dat weinig effect zal hebben, en zeker niet vergelijkbaar is met bilateraal, rechtstreeks contact.

**De voorzitter:** Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

**Annick Lambrecht (Vooruit):** Bedankt, minister-president. Ik hoop dat mijn vraag ons nog meer aan het denken zet over het respecteren van de lgbtqi+-rechten, en vooral over het criminaliseren van deze gemeenschap en de negatieve gevolgen voor fysieke en mentale gezondheid van deze personen. Dit verdient echt onze absolute aandacht, en ik ben blij dat de collega's daarin volgen. De lgbtqi+-gemeenschap mag geen politieke speelbal worden, en ze verdient meer respect, niet alleen in Vlaanderen maar over alle grenzen heen, en ook over alle partijgrenzen heen.

Ik wilde de collega's vragen of we hier geen gezamenlijk voorstel kunnen maken, over meerderheid en oppositie heen, rond de bescherming van de lgbtqi+-rechten in Ghana. Ik zal jullie daarvoor contacteren de komende weken, om opnieuw een signaal van hieruit te kunnen geven. Bedankt.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gevolgen van de Brexit en het Europese compromisvoorstel over het Noord-Ierse protocol – 435 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** Mevrouw Jans heeft het woord.

**Vera Jans (CD&V):** Ik heb een vraag over de Noord-Ierse bedrijven en winkels die heel wat hinder ondervinden van de douanegrens die er sinds 1 januari ligt tussen Noord-Ierland en Groot-Brittannië. Ondernemingen stoten daar op strenge controles en bergen papierwerk. De gevolgen zijn zichtbaar en voelbaar voor het bedrijfsleven én de consumenten: lege rekken in de supermarkten, tuincentra zonder planten, en pakjes van webwinkels die niet of nauwelijks nog ter plekke geraken.

Medio oktober verklaarde Brexitminister Frost in een toespraak in Lissabon dat het Noord-Ierse Protocol niet werkt. "Het heeft de steun verloren van de protestantse gemeenschap in Noord-Ierland. Het doet niet wat het behoort te doen: de Noord-Ierse vredesakkoorden beschermen."

De Britse regering stelde daarom onder andere voor om een systeem van 'green lanes' en 'red lanes' in te voeren. Britse vrachtwagenchauffeurs die goederen vervoeren met Noord-Ierland als eindbestemming, zouden in de Noord-Ierse havens de groene rijbaan kunnen nemen en dus ongecontroleerd doorrijden. Vrachtwagens met als bestemming de EU gaan naar de 'red lane' met douanecontroles.

Op 13 oktober legde de Europese Commissie een compromisvoorstel op tafel waarbij het ten dele tegemoet zou komen aan de Britse eisen. Het heikele punt blijft evenwel de rol van het Europese Hof van Justitie, dat als ultieme scheidsrechter van de interne markt zou blijven optreden. Londen is daarin duidelijk: het Hof heeft niets te zeggen in Noord-Ierland, wat uiteraard voor de EU niet aanvaardbaar is. Dit maakt dat een compromis toch nog verre van zeker is.

Intussen dreigen de Britten de zogenaamde artikel 16-procedure te activeren, waarmee ze unilateraal grote delen van de afspraken over Noord-Ierland kunnen

omzeilen. Als het zover zou komen, dreigt een handelsoorlog tussen het VK en de EU wel heel reëel te worden.

Minister-president, hoe staat u tegenover de hierboven geciteerde uitspraken van de Britse minister David Frost?

Kunt u aangeven wat het geciteerde compromisvoorstel van de Europese Commissie precies inhoudt?

Klopt het dat de Europese Commissie onder meer aanbiedt om het aantal controles en benodigde papierwerk voor transporten van Groot-Brittannië naar Noord-Ierland sterk te reduceren? Welke garanties werden in het voorstel ingebouwd om fraude en vooral import van producten die niet aan de Europese standaarden voldoen, te voorkomen?

Is het correct om te stellen dat de rol van het Europees Hof van Justitie het belangrijkste knelpunt in de onderhandelingen blijft? Zo ja, hoe kan men uit deze ogenschijnlijke patstelling geraken?

Kunt u aangeven wat het eventueel invoeren van artikel 16 van het protocol door het Verenigd Koninkrijk precies voor consequenties zou hebben? Wat zouden de mogelijke gevolgen kunnen zijn voor de Vlaamse bedrijven?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de inbreukprocedure die de EU vorig jaar is gestart?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Het protocol blijft de beste en enige manier om de Goedevrijdagakkoorden en de integriteit van de interne markt te beschermen in Noord-Ierland.

Ik ga absoluut niet akkoord met de uitspraken van de Britse minister Frost dat het protocol zagezegd niet zou werken. Sinds de inwerkingtreding hebben bedrijven en burgers zich snel en zonder al te veel problemen aangepast aan de nieuwe juridische situatie. De Europese Commissie heeft de laatste weken intensief overlegd met de betrokkenen in Noord-Ierland om oplossingen uit te werken voor de nog resterende problemen. Ik merk ook een grote bereidwilligheid bij de Noord-Ierse gemeenschap om het protocol te doen werken en te profiteren van de voordelen die het biedt.

Midden oktober heeft de Europese Commissie een groot pakket aan 'flexibiliteiten' aangeboden. Het is nu aan het Verenigd Koninkrijk om zijn goede wil te tonen en het protocol loyaal uit te voeren.

Uw tweede en derde vraag behandel ik samen. Het compromisvoorstel is publiek beschikbaar, dus ik zal me tot de grote lijnen beperken. De Commissie stelt volgende maatregelen voor: een vereenvoudiging voor sanitaire en fytosanitaire goederen waardoor het aantal controles tot 80 procent omlaag kan; minder veeleisende informatieverplichtingen voor de douanecontroles waardoor het papierwerk met 50 procent verminderd kan worden; maatregelen die ervoor zorgen dat het Verenigd Koninkrijk de Noord-Ierse markt kan blijven bevoorraden met medicijnen; betere betrokkenheid van de Noord-Ierse belanghebbenden via een nieuwe website; en de opzet van een structurele dialoog tussen lokale stakeholders en experts.

In ruil voor deze versoepelingen moet het VK zich engageren tot de volledige constructie van permanente grensinspectieposten, voldoen aan specifieke labeling-vereisten en volledige en actuele toegang voorzien tot IT-systemen. Er komt

eveneens een versterkte monitoring van de waardeketens en er wordt een waarschuwingsmechanisme opgebouwd om problemen met producten en/of handelaars snel op te sporen.

U vraagt of het klopt dat de rol van het Europees Hof van Justitie het belangrijkste knelpunt is. De rol van het Hof van Justitie van de EU is inderdaad een belangrijk knelpunt. Het VK wil geen rol voor het Hof van Justitie van de EU bij de geschillenbeslechting onder het Iers Protocol. Het stelt als alternatief een arbitrage-mechanisme voor. Dat is echter niet mogelijk voor de EU, aangezien het Iers Protocol EU-wetgeving is. De enige instantie die over EU-wetgeving uitspraken kan doen, is het Hof van Justitie van de EU. Dit zou bovendien een heronderhandeling van het protocol met zich meebrengen, wat een andere rode lijn van de EU overschrijdt. Het is op dit moment onduidelijk op welke manier we uit deze impasse kunnen geraken.

Op basis van artikel 16 van het protocol kunnen beide partijen unilateraal vrijwaringsmaatregelen nemen als de toepassing van het protocol leidt tot serieuze economische, sociale of milieuproblemen, of als er sprake is van handelsverlegging. Artikel 16 schrijft geen vereisten voor over hoe de vrijwaringsmaatregelen er moeten uitzien. Het is bijgevolg moeilijk om te speculeren welke de effecten zouden zijn op onze Vlaamse bedrijven. Als het Verenigd Koninkrijk dit artikel inroept zou dat voor ernstig politiek conflict zorgen. De EU voert immers op een constructieve manier gesprekken met het Verenigd Koninkrijk om tot praktische oplossingen te komen voor de Noord-Ierse gemeenschap. Het unilateraal inroepen van deze vrijwaringsclausule zou deze gesprekken uiteraard ondermijnen.

Wat de inbreukprocedure betreft: er loopt een inbreukprocedure met betrekking tot feiten die zich afspeelden tijdens de transitieperiode. De Europese Commissie startte deze procedure omdat volgens haar de Internal Market Bill van het Verenigd Koninkrijk de afspraak over Noord-Ierland in het terugtrekkingsakkoord ondergraaft. De Commissie stuurde een ingebrekestelling op 1 oktober 2020. Momenteel zitten we nog altijd in dit stadium omdat de Commissie ruimte wil geven aan een diplomatieke oplossing. Mogelijke volgende stappen zijn in volgorde: een met redenen omkleed advies, aanhangig maken van de zaak voor het Hof van Justitie, sancties opgelegd door het Hof van Justitie.

**De voorzitter:** Mevrouw Jans heeft het woord.

**Vera Jans (CD&V):** Ik wil de minister-president danken voor zijn heel duidelijk antwoord. Het lijkt de evidentie zelf dat dit protocol van bijzonder groot belang is. Het verdient een loyale uitvoering en dat is ook perfect mogelijk. De feiten bewijzen dat. Ik ben telkens opnieuw verbaasd over de taal en de toon van regeringsleiders van het Verenigd Koninkrijk die daar toch een bijzonder aparte kijk op hebben.

Ik hoor ook van u, minister-president, dat de rol van het Hof van Justitie het grootste knelpunt blijft. Dat maakt het bijzonder moeilijk, maar ik hoop dat we er ook vanuit Vlaanderen alles aan zullen doen, wetende hoe nabij onze contacten zijn en hoe belangrijk het is dat we die vrije handel kunnen vrijwaren. Laten we ervoor zorgen dat de akkoorden opgevolgd worden, dat er bemiddeld en overlegd wordt en dat er goede compromissen en akkoorden komen. Ik begrijp uit uw antwoord dat u ook daar waar mogelijk zeker aan zal bijdragen.

Op dit moment heb ik geen concrete bijkomende vragen.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de mogelijke bouw van een gigabatterijfabriek van Volvo in Gent – 444 (2021-2022)**

**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gesprekken met Volvo over een mogelijke uitbreiding van de Volvosite in Gent met een batterijfabriek – 483 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer De Roo heeft het woord.

**Stijn De Roo (CD&V):** Minister-president, we vernamen via de media dat Volvo begin 2022 zal beslissen waar het zijn grote fabriek voor batterijcellen zal bouwen. Volvo Cars wil tegen 2030 alleen nog elektrische wagens maken. Momenteel koopt het de batterijcellen bij Aziatische bedrijven zoals LG en Alcatel en worden die cellen in de assemblagefabriek van Gent in batterijbakken verpakt. Dat is een relatief kleine handeling die niet zoveel plaats of personeel vergt. Binnen enkele jaren zal Volvo zijn eigen cellen produceren in samenwerking met Northvolt. Zulke cellen maken vraagt grote investeringen die gemakkelijk in de miljarden lopen. Volgens Geert Bruyneel, het hoofd van de productie voor de hele Volvo Group, komt die fabriek het best dicht bij de assemblagefabriek te liggen en gaat de keuze van de fabriek wellicht tussen de terreinen dichtbij de hoofdfabriek in Göteborg en de grote assemblagefabriek in Gent.

De fabriek moet voor zo'n 300.000 tot 400.000 auto's batterijcellen maken. Ze zal die voor de Europese Volvofabrieken moeten maken. Begin volgend jaar valt de definitieve beslissing, maar Gent heeft, aldus Bruyneel, zeker troeven. Logistiek, beschikbaarheid van personeel en groene energie zijn bijzonder belangrijk in de keuze van de locatie. Een voordeel voor Gent is dat de krapte op de arbeidsmarkt in de regio rond Göteborg nog groter is dan in Vlaanderen. De gigabatterijfabriek, zoals ze wordt genoemd, zou goed zijn voor ongeveer drieduizend arbeidsplaatsen.

Om Volvo te overtuigen om voor Gent te kiezen, hebt u, minister-president, een tweedaags bezoek in Zweden gebracht, onder andere ook in aanwezigheid van de CEO van North Sea Port, om de belangrijkste bedrijven met vestigingen in België te bezoeken, waaronder ook de Volvo-CEO, die de plannen rond hernieuwbare energie in Vlaanderen te horen kreeg.

Minister, op welke manier hebt u Volvo proberen te overtuigen om te kiezen voor Gent als locatie voor de batterijfabriek?

Wat waren de resultaten van het gesprek? Hoe groot is de kans dat Gent wordt geselecteerd?

Welke ondersteuning voorziet Vlaanderen verder in dit dossier?

Wordt er samengewerkt met de federale overheid en de stad Gent? Zo ja, op welke manier?

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, mijn vraag ligt in het verlengde van die van collega De Roo. De Zweedse autobouwer Volvo Cars heeft

immers plannen om een nieuwe vrij grote batterijfabriek te bouwen ergens in Europa. De fabriek zou jaarlijks batterijen moeten kunnen leveren voor 300.000 à 400.000 elektrische wagens. Belangrijk in dit geval is dat de locatie nog niet vastligt. Gent zou een grote kanshebber zijn en is momenteel in de running, aangezien Volvo daar reeds een site heeft. Er zijn natuurlijk kapers op de kust en die zijn niet het minst te vinden bij andere locaties in Zweden.

Mocht de batterijenfabriek in Gent kunnen worden gebouwd, zou ze goed zijn voor drieduizend bijkomende arbeidsplaatsen. Daan Schalck, CEO van North Sea Port, wijst erop dat het investeringsklimaat in tien jaar tijd enorm veranderd is. De loonkosten zijn niet meer de belangrijkste investeringsbeslissing, zo zegt hij. Minstens even belangrijk zijn op dit moment de beschikbaarheid van hernieuwbare energie en voldoende geschoold personeel.

Minister-president Jambon, uzelf was deze maand op werkbezoek in het Zweedse Göteborg en hebt er met de Volvodirectie gesproken. U zou er hebben geprobeerd om de directie van de autofabrikant te overtuigen om voor Gent te kiezen, waarvoor dank.

Minister-president, wat hebt u precies besproken met de directie van Volvo en wat zijn de resultaten van dit gesprek? Hoe schat u de Gentse kansen in? Wat hebt u ondernomen of zult u nog ondernemen om Gent en de Gentse haven als aantrekkelijke locatie aan te prijzen voor een batterijenfabriek? Welke toezeggingen kunt u in dit verband onder meer doen aan de autobouwer? Worden er nog vervolgesprekken gepland? Tegen wanneer zou de beslissing worden genomen? En welke initiatieven neemt de regering tot dan nog om de kansen van Gent te verhogen?

U merkt het, dat is een hele reeks vragen, met de bezorgdheid om die batterijfabriek naar Gent te halen.

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Voorzitter, collega's, ik begrijp dat het nieuws dat zo'n groot bedrijf als Volvo overweegt om in Gent een batterijfabriek op te zetten ook de aandacht van de leden van deze commissie trekt. Maar u begrijpt dat ik in een lopende onderhandeling voorzichtig moet zijn met het achterste van mijn tong te laten zien. We hebben allemaal samen hetzelfde objectief – en ik wil mij daar bijzonder hard voor inzetten – om effectief te slagen in die missie. In de loop van het onderhandelingsproces het achterste van uw tong laten zien, is dan niet altijd de beste methode om ook effectief te zijn. Ik zal in de mate van het mogelijke en zonder het lopende proces in gevaar te brengen, zoveel mogelijk op uw vragen antwoorden, maar toch met dat voorbehoud dat ik wil maken.

Mijn bezoek bouwde voort op goed voorbereidend werk van Flanders Investment & Trade (FIT) en North Sea Port, de haven van Gent en Terneuzen, waardoor we met Vlaanderen op de finale shortlist zijn beland. Een goed deel van het overtuigingswerk is dus reeds in voorgaande fases gebeurd. Tijdens mijn zending naar Zweden heb ik nogmaals de objectieve sterktes en troeven van Vlaanderen, Gent en de specifieke locatie benadrukt tegenover het management van Volvo, zoals logistiek en infrastructuur, personeel en groene energie. Dat waren hun criteria en daar hebben we stuk voor stuk goede antwoorden op.

Mijn bezoek aan Volvo werd zeker gewaardeerd en toont de interesse en de betrokkenheid van Vlaanderen. Tijdens het gesprek werd meegedeeld dat Gent op de shortlist terechtkomt met drie andere potentiële sites, allemaal gelegen in Zweden, en met Göteborg als sterkste concurrent.

Algemeen wordt aangenomen dat Göteborg en Gent de sterkste kandidaten zijn, mede wegens de nabijheid van de Volvofabriek in de beide steden. Gent heeft

zeker troeven ten opzichte van Göteborg op het gebied van infrastructuur, logistiek en personeel.

De aanwezigheid van voldoende lokale groene energie blijft echter een uitdaging. Bovendien heeft Göteborg een subjectief thuisvoordeel, temeer omdat de partner Northvolt, met hoofdkantoor in Stockholm, ook van Zweedse origine is. Het is erg moeilijk in te schatten in welke mate dit zal meespelen bij de uiteindelijke beslissing. Ik wil erop wijzen dat dit absoluut nog geen gewonnen race is.

Tijdens de verschillende fasen van het proces bleek meermaals dat Gent over heel wat sterke troeven beschikt in dit dossier. Deze troeven werden sterk naar voren gebracht en gekaderd. Dat dit succesvol is geweest, blijkt uit het feit dat we van de oorspronkelijke vijftig kandidaten bij de laatste vier zijn beland. We wachten nu op de concrete reactie van Volvo/Northvolt om een beter zicht te krijgen op onze verbeterpunten zodat hiervoor een gepaste antwoord geformuleerd kan worden.

Net zoals voor alle investeringsdossiers zal FIT dit dossier verder opvolgen en advies en ondersteuning bieden bij het uitwerken van de businesscase van de investeerder.

Tot op heden werd enkel technische en operationele informatie opgevraagd door Volvo om een beter zicht te krijgen op de haalbaarheid van het project.

Nu Gent op de shortlist staat, hopen we een beter inzicht te krijgen in de concrete verwachtingen van Volvo/Northvolt zodat hierop gepast gereageerd kan worden vanuit Vlaanderen.

Op dit ogenblik wachten we op initiatief van Volvo/Northvolt om de volgende fase aan te vangen. De finale beslissing zou normaal gezien begin volgend jaar worden genomen. Voor alle duidelijkheid: zowel de mensen van North Sea Port als van FIT zijn permanent in contact met de mensen van Volvo om de vinger aan de pols te houden wanneer er een volgende stap wordt gezet.

Er wordt in dit dossier inderdaad samengewerkt met de federale en de lokale overheid.

Gezien het belang van de aanwezigheid van voldoende groene energie, verschaft de federale overheid inzicht in het huidige en toekomstige potentieel, waaronder onder meer de uitbreiding van het offshore windenergiepark in de Noordzee.

Op lokaal vlak zijn de stad Gent en de provincie Oost-Vlaanderen betrokken. Zij focussen zich vooral op de aantrekkelijkheid van de stad en de regio als aangename plek om te wonen en te werken. Ook North Sea Port met CEO Daan Schalck is zeer nauw betrokken. Ik moet zeggen dat de CEO van North Sea Port zich bijzonder professioneel 'smijt' in dit dossier. Hij was ook mee naar Zweden, met een ongelooflijk professionalisme. Het team is sterk genoeg om de investering naar hier te halen, maar je bokst tegen een Zweeds bedrijf en Zweedse sites. Ik wil maar zeggen dat het vel van de beer, enzovoort. Dit is absoluut nog geen gewonnen race maar het is absoluut de moeite om alles uit de kast te halen om een zo goed mogelijk dossier op te bouwen.

**De voorzitter:** De heer De Roo heeft het woord.

**Stijn De Roo (CD&V):** Minister-president, dank u voor uw antwoord. Met alle begrip om in lopende onderhandelingen niet het achterste van uw tong te laten zien, denk ik dat u toch wel inzicht hebt gegeven in wat u hebt gedaan in Zweden. U haalt terecht aan dat Gent en de regio daarrond over heel wat sterke troeven beschikt. Ook al moeten wij opboksen tegen een Zweedse concurrent, toch denk ik dat onder meer de technische profielen die in het Gentse zitten en het feit dat

onze arbeidsmarkt daar nog iets beter loopt dan in Göteborg zelf, wel eens argumenten zouden kunnen zijn waardoor het dossier toch onze kant uitgaat. Maar goed, dat is iets dat we moeten afwegen en dat we de komende weken wel zullen zien.

U hebt ook de samenwerking met de Federale Regering, met de federale overheid beklemtoond, ook met de offshore windparken. Zodra die offshore windparken daar staan, is het natuurlijk zeer belangrijk dat er ook een 380 kilovoltverbinding naar Gent kan komen. Een goede investering in elektriciteitsinfrastructuur zal ook nodig zijn om daar een batterijfabriek te kunnen bouwen. Mijn bijkomende vraag is dus: hebt u er een zicht op of er op dat vlak nog stappen zijn gezet, misschien in de aanloop naar dit dossier?

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, eveneens bedankt voor uw antwoord. Uiteraard moet je in lopende onderhandelingen wat voorzichtiger zijn met het achterste van je tong te laten zien. Daarvoor heb ik uiteraard het volste begrip.

Het is goed dat grotendeels door het overtuigingswerk door onder meer FIT en North Sea Port de Gentse haven op een shortlist is geplaatst. Göteborg en Gent blijken dus de grootste kanshebbers te zijn, waarbij Göteborg een thuisvoordeel zou hebben. Het is zeker geen gewonnen race. Dat begrijp ik. Ik hoop echter alvast, en ga daar ook van uit, dat ook u Gent verder zult ondersteunen, in de hoop dat we die batterijfabriek naar Gent kunnen halen. Dat men daarvoor alles uit de kast wil halen, zoals u daarnet hebt gezegd, is alvast een goede zaak. Ondanks het thuisvoordeel van Göteborg heeft Gent toch heel wat troeven in huis om vooralsnog de slag binnen te halen.

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Mijnheer Deckmyn, in alle duidelijkheid, dit is een van de top vijf van investeringsdossiers voor de nabije toekomst voor Vlaanderen. Dit heeft dus absoluut, absoluut mijn volle aandacht en prioriteit. Ik heb dat ook gezegd aan de mensen van Volvo ginds in Göteborg. Mijn lijn is 24/7 open om in te gaan op alle mogelijke vragen en verzuchtingen van ginds. Dit dossier heeft zo veel goede kanten, niet alleen voor de directe tewerkstelling, maar ook voor Vlaanderen als innovatiehub, als belangrijke partner in de elektrificatie voor de toekomst, dat ik bijzonder gemotiveerd ben om al het mogelijke te doen om dat binnen te halen. Ik hoop echter dat al het mogelijke dat wij in Vlaanderen kunnen doen, zal volstaan om het binnen te halen.

Mijnheer De Roo, wat de groene energie betreft, ik was bijna vergeten dat we een kabel nodig hebben als we offshore windparken en een fabriek in Gent hebben. Dank u, dus, dat u mij eraan herinnert dat we ook een kabel daarnaartoe moeten trekken. Ik zal straks in mijn garage eens kijken of ik die nog kan vinden. Dat is natuurlijk evident. Als ik het me goed herinner, zou de fabriek in 2024 opengaan en productief zijn. Dan moet er natuurlijk voldoende groene energie kunnen worden gegeven. De offshore parken zijn één mogelijkheid. Er zijn nog andere mogelijkheden, denk ik. Dat vraagstuk moeten we fatsoenlijk oplossen, en daar wordt ook dag en nacht aan gewerkt.

**De voorzitter:** De heer De Roo heeft het woord.

**Stijn De Roo (CD&V):** Minister-president, dank voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de nodige aandacht geeft aan dit dossier, zoals uw antwoord ook toont. Dat u ook zelf naar Zweden bent geweest om dit dossier kracht bij te zetten, is een positieve zaak. Ik denk vooral dat Vlaanderen in dezen een heel sterk dossier zal

neerzetten. Het is dan aan het bedrijf om te evalueren of het daarop intekent of niet. Ik denk echter dat we vooral van onze eigen sterkte moeten uitgaan en ook niet te veel toegevingen op dat vlak moeten doen. We hebben heel wat te bieden aan een speler die zich hier wil vestigen met zo'n batterijfabriek. We mogen er zeker ook trots op zijn dat we zo'n dossier kunnen samenstellen. Voor de rest wachten we op een initiatief van het bedrijf zelf.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, dank u wel. Ik ben blij te vernemen dat de Gentse batterijfabriek een van de vijf topprioriteiten is. Ik wil u er bij dezen voor bedanken dat u hier nadrukkelijk de schouders onder wilt zetten.

**De voorzitter:** De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het vertrek van Amnesty International uit Hongkong – 508 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Mijn vraag gaat over het vertrek van Amnesty International uit Hongkong. Recent raakte immers het nieuws bekend dat de mensenrechtenorganisatie Amnesty International zijn kantoren in Hongkong gaat sluiten. De reden voor de sluiting is volgens Amnesty International het feit dat het, tussen aanhalingstekens, 'effectief onmogelijk is' om in Hongkong vrij te kunnen opereren zonder angst voor represailles van de overheid.

Niet enkel het plaatselijk kantoor in Hongkong gaat sluiten – we spreken van 31 oktober, dat zou dus al gesloten moeten zijn – ook het regionaal hoofdkantoor voor Zuid-Oost Azië en de Stille Oceaan sluit er de deuren tegen eind van dit jaar. Het sluiten van de kantoren is een rechtstreeks gevolg van de door China ingevoerde veiligheidswet, die een sterke inperking betekent van de politieke rechten van de bevolking ter plaatse. Iedereen weet ondertussen dat dit een verdere beknotting is van de rechten en vrijheden in Hongkong en een schending van de Chinees-Britse gezamenlijke verklaring uit 1984. Blijkbaar zwicht een organisatie als Amnesty International nu voor de toenemende druk vanuit China. De invoering van de veiligheidswet zorgde er alvast voor dat de prodemocratische protesten in Hongkong gefnuikt werden en verschillende van de kopstukken van die beweging werden gearresteerd.

Hongkong is sinds jaar en dag gekend als een ideale uitvalsbasis voor commerciële en maatschappelijke organisaties met een venster op heel Zuid-Oost Azië. Ook Flanders Investment & Trade (FIT) heeft er een kantoor. De vraag is dan ook of de Vlamingen in Hongkong in het algemeen en het FIT-kantoor in het bijzonder nog vrij kunnen opereren zonder angst voor represailles van de overheid zoals die beschreven worden door Amnesty International. Vandaar volgende vragen.

Wat is uw reactie op de recente ontwikkelingen?

De invoering van de veiligheidswet in Hongkong betekent dat er strenge straffen werden ingevoerd voor elk misdrijf dat China beschouwt als staatsondermijnende activiteiten: terrorisme, het streven naar onafhankelijkheid en buitenlandse inmenging. Zijn er intussen gevolgen merkbaar voor Vlaamse bedrijven, Vlaamse burgers en het FIT-kantoor in Hongkong?



**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Meneer Deckmyn, het nieuws van de sluiting van de kantoren van Amnesty International is een zware klap voor de inwoners van Hongkong, voor de mensenrechtenactivisten en voor de universele mensenrechten in het algemeen.

Officieel moet de veiligheidswet terrorisme de afscheiding van Hongkong van China tegenhouden. Maar China lijkt deze wet te gebruiken om de prodemocratische oppositie het zwijgen op te leggen en de politieke autonomie van Hongkong te ondermijnen. De zogenaamde veiligheidswet is dus een duidelijke aanval op het universele recht van vrije meningsuiting en vereniging.

Respect voor mensenrechten is een hoeksteen van het beleid van de Vlaamse Regering. Ik veroordeel de schending van de rechten van de inwoners van Hongkong door China bijgevolg ten strengste. De Vlaamse Regering gelooft ook sterk in de principes van de rechtstaat. Iedereen heeft recht op een eerlijk proces met vrije keuze van een advocaat, alsook openbare en transparante zittingen.

Wat de gevolgen voor Vlaanderen van die veiligheidswet betreft: op dit moment hebben het invoeren van de nationale veiligheidswet en de maatschappelijke veranderingen die in de laatste achttien maanden hebben plaatsgevonden nauwelijks tot geen invloed op de algemene zakensector, noch op de werking van FIT in Hongkong.

Het zakelijk landschap en het legale handelskader in Hongkong is niet veranderd. Hongkong blijft dan ook een zeer open economie zonder commerciële belemmeringen. De Vlaamse bedrijven en zakenlui in Hongkong lieten aan FIT weten dat hun economische activiteiten en resultaten in 2020 en 2021 niet beïnvloed werden of worden door de nationale veiligheidswet, maar natuurlijk wel door de COVID-19-pandemie en door de strikte maatregelen die Hongkong daaromtrent heeft ingevoerd. De bedrijven zeggen in dit verband dat de grootste obstakels voor zakendoen de sluiting zijn van de grens met het Chinese vasteland, alsook de strikte quarantainemaatregelen bij terugkeer uit het buitenland.

Vlaamse bedrijven in Hongkong zijn in de afgelopen achttien maanden dus wel degelijk beïnvloed geweest door externe factoren, maar die externe factoren beperken zich tot de COVID-19-pandemie en de reactie daarop door de overheid van Hongkong. Het is op dit moment nog niet duidelijk of de nationale veiligheidswet in de toekomst invloed zal hebben op het Vlaamse zakenleven in Hongkong. De Vlaamse bedrijven blijven op dat vlak optimistisch en volgen de filosofie die zegt: problemen moet je pas oplossen als ze zich stellen. Ik citeer hier een groot Vlaams staatsman.

Tenslotte ziet FIT voor de werking van hun kantoor in Hongkong geen problemen. Zij hebben toegang tot iedereen binnen en buiten de overheid, en net zoals voorheen, kunnen ze hun werk uitvoeren zonder obstakels of angst voor represailles.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** De feiten die naar voren zijn gebracht, zijn inderdaad een zware klap voor de mensenrechten. Het is vrij ontstellend te moeten vaststellen dat een organisatie die wordt geacht mensenrechten te controleren, Hongkong nu zelf verlaat. Dat is eigenlijk wel een doordenkertje en niet normaal. Zoals u terecht zegt, is de veiligheidswet een schending van de mensenrechten in Hongkong en de vraag is waar dit heen leidt en of u hieromtrent, via om het even welke weg, reactie kunt geven richting China.

Vooralsnog zie ik dat Vlaamse bedrijven blijkbaar nog geen invloed hebben ondervonden van die veiligheidswet. Ik hoop dat dat zo blijft en ik neem aan dat u samen met ons FIT-kantoor deze zaak verder zult opvolgen.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de dreiging van de Turkse president om tien westerse ambassadeurs uit Turkije te zetten**

**– 521 (2021-2022)**

**Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser**

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Minister-president, op 23 oktober liet de Turkse president Erdogan weten de ambassadeurs van tien westerse landen persona non grata te willen verklaren. De tien landen hadden het Turkse regime namelijk opgeroepen om de opposant Osman Kavala vrij te laten. Kavala is volgens de Turkse regering betrokken bij de mislukte coup van 2016. De dissident zit ondertussen al vier jaar in de cel zonder proces.

Eind 2019 beval het Europees Hof voor de Rechten van de Mens al een onmiddellijke vrijlating van Kavala maar daar werd niet op ingegaan. Verschillende mensenrechtenorganisaties zien de zaak-Kavala als een typisch voorbeeld van de repressie van politieke opposanten onder het regime van president Erdogan.

Op maandag 25 oktober maakte de Turkse president een bocht die hij presenteerde als een absolute overwinning. Enkele van de betrokken landen waaronder de Verenigde Staten, Canada, Nederland en Nieuw-Zeeland lieten namelijk weten dat ze zich aan de diplomatieke conventie blijven houden om zich niet te mengen in de interne aangelegenheden in Turkije. Volgens Erdogan was dit een erkenning van deze landen en hun ambassadeurs van hun fout. Volgens experts en de Turkse oppositie diende het maneuver van Erdogan als bliksemafleider voor de economische problemen in het land. De Turkse munt, de lira, is dit jaar namelijk al met 24 procent gedaald ten opzichte van de dollar en de economie kreunt ook onder de stijgende energieprijzen en de inflatie.

Het hele debacle heeft er volgens de Europese Commissie toe geleid dat de relatie met Turkije nooit zo negatief is geweest sinds de gesprekken over een toetreding in 2005 begonnen.

Minister-president, bent u eveneens van mening dat de relatie tussen de EU en Turkije nog nooit zo negatief is geweest sinds de start van de toetredings-gesprekken?

Hoe is de relatie tussen Vlaanderen en Turkije de afgelopen jaren geëvolueerd? Is er sprake van een verslechtering en zo ja, heeft de diplomatieke rel van eind oktober hierin een rol gespeeld?

Ziet u nog een toekomst voor Turkije als lid van de Raad van Europa, want Turkije zit daar, voor alle duidelijkheid, in?

Bent u bereid naar aanleiding van de recente gebeurtenissen een expliciete oproep te doen aan de Europese Commissie en de Federale Regering om de onderhandelingen met Turkije over EU-lidmaatschap onmiddellijk stop te zetten?

**De voorzitter:** Minister-president Jambon heeft het woord.

**Minister-president Jan Jambon:** Volgens de Europese Commissie is de relatie met Turkije inderdaad nog nooit zo negatief geweest als nu, sinds de gesprekken over een toetreding in 2005 begonnen. De onderhandelingen zijn feitelijk tot stilstand gekomen. Ik stel dat vast en ik betreur de aanhoudende reeks van incidenten die door het weinig diplomatisch optreden van president Erdogan worden veroorzaakt.

Hoe is de relatie tussen Vlaanderen en Turkije geëvolueerd? De Vlaamse Regering heeft binnen het kader van de federale overlegstructuren altijd ten volle haar rol gespeeld ten aanzien van de toetredingsonderhandelingen. Daarbij werden het respect voor de fundamentele waarden en voor de principes van een goed functionerende rechtsstaat als absolute voorwaarden voor het verderzetten van de onderhandelingen benadrukt. Dat zal ook zo blijven.

De rechtstreekse bilaterale relaties tussen Vlaanderen en Turkije zijn beperkt. De belangrijkste discussies worden op het niveau van de EU gevoerd en dan met name met betrekking tot de lopende toetredingsonderhandelingen. Vlaanderen heeft hier binnen de geëigende procedures ook steeds zijn standpunt duidelijk gemaakt: elke kandidaat-lidstaat moet op de merites worden beoordeeld, maar voor Turkije kunnen we enkel een achter- en geen vooruitgang vaststellen.

Zie ik nog een toekomst voor Turkije als lid van de Raad van Europa? Dat is iets wat Turkije zelf in de hand heeft. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg stelde in 2019 dat er geen enkel bewijs was tegen de heer Kavala en dat hij onmiddellijk moest worden vrijgelaten. Het comité van ministers van de Raad van Europa, dat toeziet op de uitvoering van uitspraken van het Hof van de Rechten van de Mens, kondigde vorige maand aan een strafprocedure te beginnen tegen Turkije als de heer Kavala niet voor de volgende bijeenkomst op 30 november op vrije voeten is gesteld. Het gevolg daarvan kan zijn dat het stemrecht en lidmaatschap van Turkije zouden kunnen worden geschorst in de Raad van Europa. De Vlaamse Regering kan zich volledig vinden in die opstelling.

De onderhandelingen met Turkije over het EU-lidmaatschap zijn onlosmakelijk verbonden met het behalen van meetbare resultaten. Aangezien het laatste rapport van de Europese Commissie verduidelijkte dat er op tal van terreinen geen enkele vooruitgang is geboekt in Turkije, staan die onderhandelingen stil. Een uitbreiding van de Unie met Turkije is niet aan de orde, wat strookt met ons standpunt dat de Unie in eerste instantie moet verdiepen in plaats van te verbreden.

In de relatie met Turkije moeten we wel ook oog hebben voor de gemeenschappelijke belangen. Of we dat nu willen of niet, Turkije blijft een belangrijke handelspartner, een militaire bondgenoot in het kader van de NAVO en een strategische partner als het aankomt op de vluchtelingenstromen vanuit het Oosten. In eventuele nieuwe stappen in de relatie met Turkije moeten alle belangen mee in acht worden genomen. Maar dat gezegd zijnde, vind ik dat Europa er nu inderdaad eens eindelijk komaf mee moet maken: de toetredingsonderhandelingen niet alleen tijdelijk stopzetten, maar er gewoon mee stoppen. Turkije staat zo ver af van wat noodzakelijk is om een EU-lidstaat te worden. Het gaat alleen maar achteruit in plaats van vooruit. Dus in godsnaam, stop ermee. Dat is ook het standpunt dat wij in alle mogelijke gremia verdedigen.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**Johan Deckmyn (Vlaams Belang):** Bedankt voor uw antwoord, minister-president. In het begin van uw antwoord dacht ik dat u niet op eerder ingenomen standpunten ging staan. De stopzetting van de onderhandelingen was immers toch

een standpunt van de Vlaamse Regering. Maar verder in uw antwoord hebt u effectief heel duidelijk gesteld dat wat de Vlaamse Regering betreft, die onderhandelingen om toe te treden tot Europa, moeten worden stopgezet. Niet tijdelijk, maar stopgezet. Zo heb ik het begrepen. En zo hebt u het ook gezegd.

Dan hebt u ook een interessant punt gemaakt, namelijk dat we alle belangen moeten meenemen in de discussie. Ik begrijp dat. Dat is altijd zo. Er zijn economische belangen. Er zijn verschillende zaken die ervoor zorgen dat men soms voorzichtig moet optreden. Maar ik denk dat we ook wel een fors standpunt mogen innemen wat betreft de chantage die gebeurt. Men dreigt ermee om, als men zijn zin niet krijgt in Turkije, de grenzen weer open te zetten om weer een massa aan illegalen op Europa los te laten. We hebben het eerder deze namiddag al gehad over Polen en over hoe Wit-Rusland dezelfde tactiek gebruikt. Ik denk dat we ook op dat vlak tegen Turkije mogen zeggen dat het gedaan moet zijn met die chantagepogingen.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.